

de Dukenburger

Info-magazine voor Dukenburg - 14^e jaargang nummer 5 - zomer 2021

‘Balkonade’

**ALLES WAT JE NODIG
HEBT VOOR EEN MOOIE
[SPORT]ZOMER HAAL
JE IN DUKENBURG.**

**KIJK VOOR MEER INFORMATIE OP
WWW.WINKELCENTRUMDUKENBURG.NL**

ALTIJD DICHTBIJ

| /WINKELCENTRUMDUKENBURG

'Balkonade' **5**

**Wethouder
Harriët
Tiemens**

8

Wil van Cleef **6**

Wandeling Lindenholt **21**

Fabian Kraal **13**

Tomas Schröder **14**

Einde corona? **16**

Dukenburg in stukjes

Bever in de tuin	31
Bouwdorp Duuk gaat door	31
Training Krachtwerk	32
Gilbert de Bruijn: park Staddijk	33
Kunst in tunnels	33
Kunstwerk naar Dukenburg	33
TPV Dukenburg Smash	34
Kaalslag in Zwanenveld	34
Kapper knipt maar door	35
Tien jaar Michi	35
Vijverhorst	36
Uniek Sporten Uitleen	36
Groen sportplein de Aldenhove	37
Plukroute Meijhorst	37
Tolhuis bouwt	38
Winkelcentrum Meijhorst	38
Gepriete brug in juli opgeleverd	38
Activiteiten wooncentra	39
Infobord bij vlindertuin Aldenhof	39
Kindness Collectief Nijmegen	40
Gratis tuinadvies Steenbreek	40
Agenda Ontmoetingskerk	40
Seniorenwoningen in Aldenhof	41
Geachte redactie	42
Cursus omgaan met psychose	42
ZomerOndernemer	43
Huis van Weezenhof weer open	43

En verder:

Vroeger en nu: Ontmoetingstuin	4
Waar was dat feestje?	5
Column Toon Kersemakers	6
Beroepsvrijwilliger	6
Uitstel aardgasvrij dreigt	8
Column Qader Shafiq	10
Maryse Slingerland	10
Overlast isolatie in Aldenhof	11
Waar blijven de vrijwilligers	12
Een echte trommelaar	13
Column Joska van der Meer	13
Column Janwillem Koten	14
Gevolgen corona	16
Elias den Arend	19
'Mijn thuisgevoel'	20
Geniet van groen Lindenholt	21
Kroniek zwembad Dukenburg	23
StAAD	24
Twee nieuwe Albert Heijns	27
Cultuur	28
Schoenkunstenaar exposeert	28
Ijsberen	28
Vierdaagse 2021	29
Column Peter Saras	30
Jeugdcoaches geven perspectief	44
Bijzonder wonen aan Streekweg	45
Colofon	47

Vroeger en nu

Wat vertellen ons deze foto's? Ten eerste staat de Ontmoetingskerk in Meijhorst centraal. Niet de voorzijde met het vele glas en het ingangsportaal, maar juist de zij- en achterkant die je ziet vanaf de Van Apelterenweg. Daarna mag de focus naar het groen rondom.

De twee oudste foto's (boven) werden gemaakt in de winter. Stond je aan 'de grote weg' op de Novibus te wachten bij de halte, dan zag je op de muur van de kerk het spandoek waarop een kunsttentoonstelling stond aangekondigd. Georganiseerd door de werkgroep *Kunst in de Kerk*. De eiken links en de met parasietplantjes overwoekerde boom rechts hadden aan hun voeten grillig struikgewas en een aantal buxusplantjes. De grootste bos kwam uit Overasselt en de zeven 'dwergen' uit Druten. Allemaal uit particuliere tuinen die opnieuw werden aangelegd. Bij de blauwe deuren van de kerk zie je de eikenboom nogmaals omzoomd met het gemeentegroen in winterblad.

Vergelijk je deze oude foto vooral met de nieuwe situatie, dan zie je een kleinere onlangs geplante boom met een rondombankje. De oude eik viel ten prooi aan de eikenprocessierups. Nog iets scherper inzoomen en je ziet de pergola waarop gedenkplaatjes zijn aangebracht voor overledenen. Daarachter zitten twee dames op een bankje met de rug naar de Van Apelterenweg. Deze zie je beter op de vierde foto en ook zie je ze genieten van het fantastisch goed onderhouden groenparadijsje in wat intussen de Ontmoetingstuin is geworden. Langs de paden op paaltjes kan de bezoeker genieten van creatieve uitingen, zoals gedichten. De lentefoto's werden gemaakt op 4 juni jongstleden. Meer dan eens wordt op het bankje de komst van Brengbus 331 afgewacht. De Ontmoetingstuin is doorlopend open voor iedereen. En de expositie-werkgroep organiseert als KunstZINnig nog altijd tentoonstellingen, ook voor elke belangstellende.

Tekst: Hette Morriën

Foto's: Jacqueline van den Boom

Waar was dat feestje?

In de tuin van de Horizon

Wie vierden dat feestje? Welk feestje en waarom? Wannéér was het feest en waar dan toch? Lees vooral verder en beleef de voorjaars happening op vrijdagochtend 4 juni mee.

Balkonade

Of het nu een aubade betreft of een serenade, bij beide hoort onverbrekelijk heerlijke muziek. Dus ook bij een 'balkonade': balkongym omlijst door bekende, vrolijke deuntjes. De begeleiding van woonlocatie *de Horizon* weet uit ervaring dat gebeurtenissen in de achtertuin van hun grote huis waarbij muzikale klanken galmen, ook vanuit serviceflat *de Meiberg* aan de overkant worden meebeleefd. Zeker vanaf de balkons met uitzicht op de Horizon. Daarom werd er een brug geslagen tussen beide wooneenheden én assistentie gevraagd van de gemeentelijke sportservice, Fyfit-medewerkers en stagiairs van de HAN. Eén afspraak overheerste alle andere: iedereen komt kleurrijk verkleed bij elkaar. Ook de activiteitsaanjagers onder leiding van Martijn Arts (Coördinator Welzijn de Horizon). De Fyfit-dames met Claudia in de gelederen droegen beeldige tutuutjes. Sportservice-Pim was onherkenbaar met een grijze kroespruik en een Harry Potter-bril zonder glazen. Het mondkapje vierde hoogtij, maar dat drukte de pret niet. Buiten bij woonlocatie *de Horizon* zaten veel bewoners in de schaduw met anderen achter zich, op de ruime balkons met de glasbalustrade vol bladversiering. Bij de *Meiberg* gymde een tiental bewoners op hun eigen bloemenbalkon mee en genoot later van de zingende Remi. Ook enkele burens uit de 20^e straat Meijhorst bewonderden de verkwikkende ochtendgym.

Remi wist de stemming er vanaf het begin in te jassen met het superpopulaire liedje *Links, rechts* van de Snollebollekes. Gevolgd door de eeuwiggroene toppers *Tulpen uit Amsterdam, de Woonboot, Geef mij maar ... Dukenburg?** en veel meer. Zelfs hondjes in de Horizontuin en buiten op straat kwispelden vrolijk met hun staarten. Dat werkte ook aanstekelijk op hun baasjes/vrouwtjes. Wat deze viervoeters niet wisten: 4 juni is internationaal de dag van het knuffelen van de kát en in de Verenigde Staten *donut-dag*. Elke dag is immers *de dag van ... vul maar in*, meerdere mogelijkheden. Maar anno 2021 is 4 juni vooral geworden tot de *Nationale balkonbeweegdag*.

Effect

Uiteraard was aan de daginvulling het een en ander voorafgegaan. Leiding, medewerkers en vrijwilligers van woonlocatie *de Horizon* wilden graag deze 4e juni vieren. Eén dag eerder vond de *Nationale Fietsdag* plaats, die op meerdere plaatsen in het land werd overspoeld door bakken regenwater. Gelukkig zag het er

een dag later veelbelovend beter uit. De zon straalde uitbundig tussen lichte wattenwolkjes door. Zeker na die koude en natte meimaand was dit een ware verademing. Een cadeautje!

Omdat de *Horizon* en de *Meiberg* gescheiden worden door twee rijbanen in de 10^e straat, met een groene middenberm en door grasstroken omzoomd, kwam er het nodige wijkverkeer langs de balkonade gereden. Als er in *Brengbus 331* enkele passagiers gezeten hadden, dan hadden ze zeker nieuwsgierig naar buiten gekeken. Nu waren alleen de chauffeurs die voorbij pendelden getuige van de zonovergoten gezelligheid. De *Brengchauffeurs* claxonnerden niet, in tegenstelling tot enkele (jonge) bestuurders van busjes en auto's. Zoiets als met de *Vierdaagse* wanneer het legioen over de *A73* heen naar de *Overasseltse* en *Hatertse Vennen* marcheert. Ook wandelaars, moeders met kinderen, oudere echt)paren op weg naar winkel-, wijk- of gezondheidscentrum, kortom, iedereen op straat bleef even staan, maakte een praatje en hier en daar zelfs een danspasje of twee. Dit grandioze effect had vast niemand kunnen bedenken; de lange stille maanden van 2020 en begin 2021 verdwenen voor even of misschien wel voorgoed naar een verre achtergrond. Balkongym bij de hoogbouw in *Dukenburg* werd vorige zomer al een hit. De ontwikkeling die deze activiteit nu meemaakt met een 'eigen' dag, geeft aanleiding het gegeven stevig vast te houden: plezier voor iedereen.

* Remi zong echt géén *Amsterdam*.

De Meiberg

Tekst: Hette Morriën
Foto's: Jacqueline van den Boom

Nieuw ecobeleid: schapen of koeien naar Dukenburg?

Een geheimzinnige titel maar ik kan het u uitlegen: volgens *de Gelderlander* vindt de Nijmeegse politiek dat bermen en grasvelden wilder moeten worden. Méér bloemen moeten noodzakelijke insecten binnen de stadsgrenzen houden. Dus wordt er minder gemaaid: in Dukenburg alleen in juli en september (volgens *de Brug* van 13 juni). Dat is het nieuwe ecobeleid waarbij Dukenburg voortrekker is. Geen ronkende maaimachines meer in de vroege ochtend. Laat de natuur zijn gang maar gaan. En dát kun je wel aan natuur overlaten. Binnen de kortste keren woekert het gras overal weelderig. Er komen fantastische soorten onkruid en wilde bloemen naar boven. Alleen in het najaar ziet het uitgebloeide spul er waarschijnlijk troosteloos uit.

Volgens een peiling vindt 60 procent van de Nijmeegse inwoners dit een goed plan. Nextdoor laat ook een andere kant zien. Bewoners vinden Dukenburg lelijk geworden. Kruispunten worden onoverzichtelijk en gevaarlijk. Kinderen missen trapveldjes. Er wordt overlast gemeld van teken en hooikoorts. En het is moeilijk om op dat lange gras bij elkaar te zitten op een mooie zomeravond. Nét nu dat na corona weer mag.

Er zijn geruchten dat door de vliegende start van dit nieuwe ecobeleid nog een ander knelpunt gaat ontstaan. Kunnen de huidige maaimachines dit lange gras wel aan? Of moeten er andere, duurdere machines komen?

Mochten die geruchten kloppen, dan zijn daarvoor ook (ecologisch verantwoorde en goedkope!) oplossingen. Zoals deals met schaapherders. Hun schapen kunnen mooi afgebakende stukjes grond begrazen. Of misschien kunnen de runderen, die zo treurig verjaagd zijn bij de Spiegelwaal, losgelaten worden op de Dukenburgse grasvelden. In plaats van lawaaiige grasmaaiers landelijk koeiengeloei op de vroege morgen. Hoe mooi kan het zijn? Toch?

Tenslotte: dit minder maaien lijkt in theorie zeer verantwoord maar stelt eigenlijk niets voor als kettingszagen voortdurend Dukenburgs groen blijven slopen. Begin dit jaar was er een grote kaalslag bij het Maas-Waal Kanaal. En er is net veel bos gekapt in Zwanenveld. Zonder enige noodzaak! Nieuw ecobeleid met Dukenburg als voortrekker slaat op deze manier nergens op. Boehhh!

Toon Kerssemakers (Foto: Huub Luijten)

Wil van Cleef, actieve veelzijdige Dukenburgse ‘beroepsvrijwilliger’

De inmiddels 71-jarige Wil van Cleef woont al 46 jaar in ons stadsdeel, in de wijk Meijhorst. Veel Dukenburgers moeten hem kennen van zijn verschillende activiteiten. Zo was hij jarenlang actief betrokken bij het Jongeren centrum Staddijk. Maar dat was hij bij nog veel meer organisaties. Hoog tijd voor een nadere kennismaking, vond de redactie van *de Dukenburger*.

Wil is een echte Nijmegenaar. Op 20 april 1950 zag hij in de Keizer Karelstad het levenslicht. Het doorlopen van de lagere school en enkele technische opleidingen verliep moeizaam. Wil leed aan een chronische nierziekte waarbij het enig bekende medicijn was het nemen van volstrekte rust. Daarnaast volgde hij nog diverse computercursussen en zelfs ook nog een cursus volleybalscheidsrechter. Bij DUVOL, de Dukenburgse volleybalvereniging. Ook zette hij zich enkele jaren in voor een zaalvoetbalclub en voor carnavalsvereniging de Laeckenhalriders. Hij organiseerde een jaarlijkse *Snertactie* en bouwde onder andere mee aan de carnavalswagens voor de Nijmeegse optocht. Waarmee driemaal een eerste prijs werd behaald. Maar deze activiteit leverde hem ook een ernstig ongeluk op. In 1974 werd Wil overreden door een vrachtwagen, wat hem ernstige kneuzingen opleverde, en een bloeduitstorting van een liter in de rug. De vrachtwagen is terwijl hij op zijn buik lag over zijn heup heen gereden. ‘Dat had ook slechter kunnen aflopen’, zegt hij. ‘Sindsdien ben ik meer gaan nadenken en beseffen wat echt belangrijk is in het leven.’

In juni 1975 kwam hij naar Dukenburg. Eerst in de flat Meijhorst 63^e straat, waar hij zich na enkele jaren natuurlijk ook weer ging inzetten voor de bewonersvereniging. Later verhuisde hij naar de 91^e straat in dezelfde wijk.

Wil werkte aanvankelijk bij enkele bedrijven, als tekenaar zonwering en technisch adviseur in de buitendienst in de utiliteitsbouw. Tot augustus 1982. Eentje ging failliet en de andere firma was veel geld verloren op de effectenbeurs. Daardoor moest personeel weg om de schade op te vangen. Begin jaren 80 was een slechte tijd

om weer een nieuwe baan te vinden. Er was een economische crisis gaande met veel baanloosheid. Uw redacteur kan daar over meepraten. Wil begon een bestaan als baanloze en maakte zich zeer verdienstelijk als vrijwilliger.

StAAD

Zijn vrijwilligerscarrière in Dukenburg begon als medewerker van StAAD (Stichting Anders Actieven Dukenburg). Later werd hij daar ook bestuurslid. Hij was daar vooral belangenbehartiger van mensen met een uitkering. Er was toen een toetsingscommissie van de gemeente, die moest beoordelen welke onbetaalde arbeid vrijwilligers wel en niet mochten doen. Want niet alles was toegestaan! Toendertijd kon je een strafkorting op je uitkering krijgen als je zonder toestemming vrijwilligerswerk deed. Er mocht toen niets: ook geen hulp aan familie. Dat is ook Wil enkele keren overkomen. Vanuit StAAD werd Wil ook mede-oprichter van de Hobbywerkplaats Dukenburg, het tegenwoordige Creatief Centrum Nijmegen-Zuid. Later besloot het bestuur van StAAD om te stoppen met belangenbehartiging en advies en informatie. Alleen het organiseren van cursussen en ontmoetingsmiddagen bleef over. Reden voor hem om in 1989 de overstap te maken naar het Jongeren centrum Staddijk. Hij was daar vrijwillig stafid maar werd beschouwd als volwaardige beroepskracht. Ook inhoudelijk ging hij daar met jongeren aan de slag. Zoals met thema-avonden over blowen, alcohol drinken en gezond eten.

JC Staddijk

Naast zijn vele uren inzet voor JC Staddijk maakte Wil een start met de opzet van een bedrijfje dat bemiddelde tussen muziekgroepen en poppodia voor live-muziekoptredens. Dat kwam niet echt van de grond en uiteindelijk werd hem via de gemeente (stichting Uitzicht) toch een baan aangeboden als assistent-beheerder bij Staddijk. Dat begon met het bijhouden van de boekhouding en onderhoud; later werd de functie uitgebreid tot systeembeheerder en webmaster. De financiële administratie lag bij de Stichting Uitzicht, later bij Tandem en de Stichting Wijkwerk.

Grote groepen waren de hardrockgroep, de Swinggroep, fitness en het meidenwerk.

Leuk detail: het duurde jarenlang voordat de gemeente – na bemiddeling van Wil – vijf lantaarnpalen plaatste op de Staddijk. Zonder licht was het niet echt prettig voor meisjes om ernaar toe te fietsen. Veel later kwam er de gabberscene bij. Bijzonder was een openluchtfestival in 1993 waarbij al deze groepen samenwerkten.

Staddijk had altijd een aparte werkwijze vergeleken met andere jongerencentra. Jongeren werden geactiveerd om zelf mee te werken aan de organisatie van popconcerten, waarvan ze veel opstaken. Drop-outs pakten toch weer hun studie op. Heel wat vroegere bezoekers van het jongerencentrum zijn later terechtgekomen in de horeca, de organisatie van festivals, of wisten aan het werk te komen als geluidstechnicus.

In het jongerencentrum ontstond later ook nog een grafische werkplaats, op initiatief van de bezoekers. Door het organiseren van de eerste muziekconcerten ontstond de behoefte om zelf posters te drukken. Later is deze werkplaats zelfstandig ergens anders verder gegaan door ruimtegebrek.

Aansluiten bij wensen

GroenLinks Nijmegen maakte dankbaar gebruik van zijn ervaring met het werken met

jongeren. Wil schreef samen met mensen uit deze partij een nota over het doel van jeugd- en jongerenwerk. De nadruk lag volgens hem te eenzijdig op het toeleiden naar betaald werk, terwijl het eerste uitgangspunt zou moeten zijn om aan te sluiten bij de wensen en interesses van de jongeren zelf. Zijn inbreng heeft zeker invloed gehad op de inhoud van de nota Jeugd- en jongerenwerk. Deze nota werd weliswaar niet aangenomen door de gemeenteraad, maar uiteindelijk werd het beleid toch wel aangepast.

Na de boerderijbrand

In 2007 ontstond er brand in jongerencentrum *de Boerderij* in Meijhorst. Ook waren er diverse autobranden. Na die laatste incidenten vond de politiek, en niet in de laatste plaats burgemeester Thom de Graaf, dat de doelgroep die de Boerderij bezocht voortaan ook maar gebruik moest gaan maken van het jongerencentrum aan de Staddijk. Dit was echter een heel andere doelgroep die om een andere manier van begeleiding vroeg. Van Staddijk werd verwacht dat ze deze groep wel zouden moeten kunnen opvangen. De benodigde kennis, middelen en financiën ontbraken echter. De voormalige cursusruimte werd verbouwd tot theehuis. De oorspronkelijke bezoekers van

het jongerencentrum verdwenen geleidelijk aan. Een neerwaartse spiraal kwam op gang en deze kon helaas niet meer gekeerd worden. Het lange tijd beroemde Jongerencentrum Staddijk, waar ook wel befaamde bands optraden, ging uiteindelijk in 2016 ter ziele. Een jaar eerder ging Wil van Cleef met pensioen.

Eigen filosofie

Wil heeft – door alle ervaringen die hij in zijn leven heeft opgedaan – zijn eigen filosofie ontwikkeld over wat werk, en in het bijzonder vrijwilligerswerk, nu eigenlijk is: ‘Vrijwilligerswerk is heel belangrijk voor de samenleving, maar het wordt niet echt gewaardeerd. Een uitspraak in de bijbel is dat wie niet werkt niet zal eten. Er staat nergens dat dat betaald werk (arbeid) zou moeten zijn. Door de jaren heen, vanaf mijn veertiende jaar, is er altijd een inzet geweest binnen diverse organisaties in de vrije tijd. Anders gesteld: ik heb altijd een baan en zal die ook blijven hebben, ook al is er geen geld beschikbaar voor gesteld om deze inspanningen financieel te ondersteunen.’

Op een van zijn visitekaartjes staat dan ook vermeld: *Wil van Cleef, Beroepsvrijwilliger.*

Tekst en foto: Toine van Bergen

‘Heel belangrijk

Dukenburg is het eerste Nijmeegse stadsdeel dat van het gas afgaat. Binnen Dukenburg zijn Zwanenveld en het noorden van Lankforst de eerste wijken die aan de beurt zijn. Sinds oktober 2018 praat de gemeente hierover met geïnteresseerde bewoners. In maart heeft ze een enquête uitgezet onder 3000 huishoudens in Zwanenveld en Lankforst-Noord. Ze wilde meer zicht krijgen op de wensen en zorgen. Een kleine 700 mensen reageerden. Nu de uitslag bekend is wil verantwoordelijk wethouder Harriët Tiemens de stand van zaken vertellen in *de Dukenburger*.

‘De enquête-uitslag is conform verwachting’, vertelt ze. ‘700 deelnemers is boven verwachting. 37 procent is positief, 37 procent is negatief. Ook dat is niet verrassend.’

Zorgen bewoners

Uit de enquête en uit correspondentie met betrokken bewoners blijken twee grote zorgen: wat gaat het kosten en is het straks allemaal warm te krijgen.

‘Woonlastenneutraliteit staat centraal’, antwoordt Tiemens. ‘Daar houden we aan vast.’ (Dat betekent dat de maandelijkse lasten voor energie en hypotheek of huur samen niet duurder zijn dan nu - red.)

De gasprijs gaat omhoog.

‘Maar de elektriciteitsprijs gaat naar beneden. Die zorgen over kosten begrijp ik heel goed. Wij kunnen mensen met een eigen huis helpen met de duurzaamheidslening en sinds kort ook met de *Toekomst bestendig wonen lening* met een lage rente. Als het niet in een paar jaar kan worden terugverdiend, moeten mensen subsidie krijgen. Je kunt zoiets bijvoorbeeld gebruiken voor een nieuwe, energiezuinige keuken. Op het moment dat het de bewoners past. Maar dat is nog steeds niet goed genoeg. Gebouwbonden lenen moet mogelijk worden, niet gekoppeld aan de bewoners, maar aan het pand.’

Klimaatakkoord

Dat moet landelijk geregeld worden. En daar ligt volgens Tiemens een groot probleem: ‘Rijk, gemeenten, woningcorporaties en talloze andere organisaties hebben in 2018 een klimaatakkoord getekend. Gemeenten zijn aan de slag gegaan. Het Rijk nog steeds niet. Dit

dat we goed met elkaar in gesprek zijn'

NIEUWE ENERGIE

schiet niet op. Als er niets verandert kunnen we niet door met particulieren. Met woningcorporaties werken we al intensief samen, maar zij moeten jaarlijks miljarden verhuurdersheffing aan het Rijk betalen. Dat kunnen en willen ze liever investeren in bestaande en nieuwe woningen die energiezuinig zijn.'

Particulier en huur

Vaak is een deel van de huurwoningen verkocht aan de bewoners. Dat is bijvoorbeeld het geval in Zwanenveld 40'er straten en Lankforst 56^e straat. In jargon heet dat gespikkeld woningbezit. Tiemens: 'Als woningcorporaties een blok panden aardgasvrij willen maken, moeten die particulieren meteen meegenomen kunnen worden. Dat kan nog niet. Gemeenten, woningcorporaties, maar bijvoorbeeld ook Techniek Nederland hebben pas nog opnieuw een dringend beroep gedaan op de politiek in Den Haag om al die zaken nu echt te regelen in het belang van onze inwoners.'

Ongeduldig

'Ik ben ongelofelijk ongeduldig. De landelijke regelgeving, met name de nieuwe Warmtewet, is er niet. We zijn het niet eens. Het Rijk kiest voor de markt. Gemeenten stellen betrouwbaarheid en zekerheid centraal, dus meer sturing door de overheid.' Zolang er geen nieuwe regering is, is onduidelijk hoe dit verdergaat.

Alternatieven

Voor het aardgasvrij maken van huizen worden drie alternatieven gemeld: warmtenet, warmtepomp en waterstof. Van het begin af aan wil de gemeente in Dukenburg een warmtenet inzetten. Ze wijst de andere twee opties af. Waarom?

'Waterstof kost veel energie om te maken', antwoordt Tiemens. 'Er is een enorm opslagprobleem van energie en waterstof is daar de oplossing voor, maar er is heel veel waterstof nodig voor industrie en transport. Het is niet voorzien voor huizen. Ik kan niet in de toekomst kijken, maar de komende decennia wordt waterstof niet als oplossing voor de verwarming van huizen gezien. We kunnen het

dus voor Nijmegenaren niet op kortere termijn aanbieden.'

Warmtepompen zijn vooral geschikt voor jonge en nieuwe woningen. 'Als je dat toepast op oudere woningen, zoals in Dukenburg, moeten die helemaal ingepakt worden om goed te isoleren. Zie de nul-op-de-meter-woningen in Meijhorst. Dat kostte 80.000 euro per woning.' Er zijn ongeveer 13.000 woningen in Dukenburg. Maal 80.000 euro is ruim 1 miljard euro.

Resteert een warmtenet. Een groot deel van Nijmegen-Noord heeft dat al. Net als daar komt de warmte in Dukenburg straks van afvalcentrale ARN in Weurt. Tiemens: 'De transportleiding is van Indigo, is de bedoeling. Indigo is een dochteronderneming van gemeente en overheidsbedrijf Alliander. De gemeente heeft 5 procent van de aandelen, Alliander 95 procent. Maar wij hebben 50 procent zeggenschap. Het andere deel van het netwerk is het distributienet. Dat zijn de pijpen tot de voordeur, zeg maar. Voor dat stuk is het nog de vraag hoe we dat kunnen regelen, dit heeft te maken met die nieuwe Warmtewet.'

Altijd warm

Veel Dukenburgers herinneren zich het warmtenet in Aldenhof en Malvert uit de jaren zestig en zeventig. Er gebeurde van alles, maar warm werd het vaak niet. Als het gesneeuwd had, kon je precies zien waar de leidingen liepen. Tiemens kent deze geschiedenis niet persoonlijk, maar benadrukt dat het nu wél goed zal gaan. 'Er is immers de ervaring in Nijmegen-Noord en de warmtenetten zijn tegenwoordig veel beter geïsoleerd bijvoorbeeld.'

Monopolie

Gebruikers van aardgas kunnen kiezen welke leverancier ze willen hebben. Dat kan bij een warmtenet niet. Tiemens: 'Een warmtenet is een monopoliemarkt. Dat kan niet anders. Er is wel een consumentenwet die mensen moet beschermen tegen bijvoorbeeld onredelijke prijzen.'

Op dit moment kunnen mensen kiezen of ze wel op niet meedoen. Bestaande huizen moeten – als bewoners dat willen – op het gasnet aangesloten zijn, bepaalt de wet. Maar er komt een nieuwe wet. Veel mensen zijn bang dat er

dan een aansluitplicht op het warmtenet komt en de gastoevoer wordt afgesneden. Volgens Tiemens loopt het zo'n vaart niet: 'Dat is niet aan de orde.'

Vervuiling

Een ander discussiepunt is dat de warmte die de ARN levert komt door verbranding en dus vervuiling. Een deel van het afval wordt aanvoerd uit het buitenland. Tiemens veert op: '10 procent van het afval komt uit Engeland. Door importheffing stopt dat. Daar komt geen ander buitenland voor in de plaats. 51 procent van de ARN is van Nijmegen en de regiogemeenten. Die bepalen dus het beleid. De ARN is mede daarom een van de beste ovens van Nederland. Ze voldoet aan de allerstrengste eisen. We hebben hier veel in geïnvesteerd. Het nieuwste is het gescheiden ophalen van luiers. Maar een deel van het afval zal altijd verbrand worden. Voor de komende dertig jaar maak ik me geen zorgen. Maar de ARN houdt een keer op. We zijn bezig met geothermie. Dat kan een alternatieve bron zijn. Maar nog niet binnen tien jaar.'

Wanneer is het warmtenet naar en in Dukenburg aangelegd?

Tiemens: 'Dat durf ik niet meer te zeggen. Zelfs 2035 is niet zeker omdat we dus nog wachten op de noodzakelijke stappen van het Rijk. We gaan als gemeente wel door met wat wij kunnen doen. Mensen helpen met energie – en geld – besparen door isolatie bijvoorbeeld. Er komen weer inkoopacties. Aan de eerste is uitbundig meegedaan, bijna 10.000 mensen. Er zijn 6000 cadeaubonnen gebruikt voor kleinere maatregelen in huis. Mensen zijn geholpen met isoleren en het aanvragen van zonnepanelen bijvoorbeeld. Daarvoor hadden we 6 ton rijkssubsidie. Er komt een nieuwe subsidie van 1,6 miljoen euro aan. Eerst waren de acties alleen voor particuliere eigenaren. Nu kunnen gelukkig ook de huurders meedoen. Daar hebben we als Nijmegen ook voor gepleit.'

In gesprek

'Ik vind het heel belangrijk dat we goed met elkaar in gesprek zijn. Dat we elkaar onze zorgen vertellen. We moeten het samen doen.'

Tekst: René van Berlo

Foto: Jacqueline van den Boom

Verweggistan

Afgelopen jaar schreef ik deze column:

Vorig jaar presenteerde de opsteller van het rapport *De staat van cultuur in Nijmegen* zijn bevindingen. Een volle zaal cultuurmakers, ambtenaren en geïnteresseerden die op loopafstand van Lux wonen, hingen aan de lippen van een meneer van het bureau Bluyard. Hij gebruikte een foto van Nijmegen waarop de stadsdelen Dukenburg en Lindenholt zich onder donkere wolken bevonden. Hij was overal en bij iedereen geweest, zelfs in de kroegen. Behalve over het kanaal. Maar de verkenning met zijn Randstedelijke ogen werd de basis voor de cultuurvisie in Nijmegen.

O, wat was ik blij toen ik burgemeester Bruls over Dukenburg hoorde zeggen: 'Dukenburg wordt niet vooruitgeholpen als ieder blijft vasthouden aan zijn/haar eigen belang. Huidige bewoners, ondernemers, beleidsmakers, actieve professionals, politici zullen uit hun eigen bubbel moeten stappen.'

Hoeveel van de 39 leden tellende Nijmeegse gemeenteraadsleden of gezaghebbende bestuurders en beleidsmakers wonen er eigenlijk in Dukenburg? Toen ik kennis nam van het rapport van de branchevereniging van woningcorporaties Aedes over de leefbaarheid in wijken, dacht ik aan delen van Dukenburg. 'Steeds meer mensen met uiteenlopende sociale problemen wonen samen in dezelfde wijk.'

In dertig jaar tijd is Dukenburg ruim een derde van inwoners kwijtgeraakt. Vindt u het gek?

Het woningtoewijzingsbeleid heeft vanaf begin deze eeuw de leegloop bevorderd. Terwijl de progressieve colleges mooie kreten als *solidaire en bruisende stad* produceerden, werden die dromen door de bittere werkelijkheid ingehaald. De beloofde geneesmiddelen werden pijnstillers met korte-termijnwerking.

Juist aanwezigheid van overheidsloketten, kunst en cultuur en verzorgde groenvoorzieningen zullen bijdragen aan de leefbaarheid en gevoel voor veiligheid van Dukenburgers. Het genomen besluit van het college om Steunpunt Stadswinkel Dukenburg nog minder open te laten zijn, vergroot de afstand. Dukenburg wordt het Nijmeegse Verweggistan. Misschien moeten Dukenburgers ook een *Bluyard* hun verhaal laten vertellen.

Met deze column hoopte ik toen duidelijk te maken dat er weinig rekening wordt gehouden met de wensen van ruim twintigduizend stadsdeelgenoten. Toen ik hoorde dat men het lichtblauwe kunstwerk *Tekening in de lucht* van Kelfkensbos naar Dukenburg verplaatst wordt, dacht ik bij mezelf: 'Het dringt niet door tot hen die de lakens in deze stad uitdelen.' Wanneer mogen wij Dukenburgers, die meebetalen aan dure keuzes zoals het verbouwen van dat lichtblauwe museum op Kelfkensbos, kiezen wat wij willen?

Qader Shafiq (Foto: Jacqueline van den Boom)

Wijkregisseur Maryse Slingerland: 'Je kunt het geld maar één keer uitgeven'

'Ik heb voor Dukenburg maar één budget voor al het straatwerk', vertelt wijkregisseur Maryse Slingerland. 'Om dit zo goed mogelijk te besteden moeten we soms op het werk van andere bedrijven wachten.' En als die bedrijven, meestal nutsbedrijven, hun grondwerk gedaan hebben, gaat de aannemer van de gemeente de stoepen 'als nieuw afleveren.'

In de fase daarvoor is er overlast, de stoepen gaan met regelmaat open en dicht. Helaas hoort dit bij het soort werkzaamheden waar de nutsbedrijven mee bezig zijn. Ook al probeert men alles zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen. Het is soms niet te vermijden dat een stoep tijdelijk dichtgemaakt wordt om na enige tijd weer geopend te worden. En soms liggen de stoepen aan twee kanten van de straat tegelijk open. Wanneer bijvoorbeeld de hoofdwaterleiding aan de ene kant van de straat ligt en er woningen aan de andere kant aangesloten moeten worden. In Aldenhof is momenteel ook de bekabeling van de openbare verlichting aan vervanging toe. Al deze werkzaamheden wil men zoveel mogelijk tegelijk uitvoeren. Al deze leidingen volgen vaak niet dezelfde route. Wanneer de waterleidingen en stroomkabels zijn vernieuwd, aangesloten en getest, kunnen pas de oude leidingen en kabels uit de grond gehaald worden.

Pech

Dan zijn er ook nog pechgevallen, zoals een verzakte straatkolk, dikke boomstronken of bijvoorbeeld een kapotgetrokken glasvezelkabel. Dit soort zaken vertragen de werkzaamheden. In Aldenhof is naast de werkzaamheden in de openbare ruimte woningcorporatie Talis gestart met groot onderhoud aan hun woningen. Er komt nu overleg met Talis om te kijken of de plannings beter op elkaar afgestemd kunnen worden om zo de overlast voor bewoners te beperken. Hopelijk lukt het om hier de plannings van woningcorporatie Talis en de nutsbedrijven beter op elkaar af te stemmen in de volgende fase van de werkzaamheden.

Beperkt budget

Als wijkregisseur heeft Maryse maar een beperkt budget voor heel Dukenburg: 'Om dan dingen te doen waarvan je weet dat over een paar jaar de boel weer open moet is dat weggegooid geld.' Hierbij doelde ze op de gebieden waar binnenkort stadsverwarming aangelegd gaat worden. Dit zal als eerste in Zwanenveld gebeuren. 'Hiervoor zullen alle stoepen geopend moeten worden met huisaansluitingen.' Dat betekent niet dat er nu niets gedaan wordt: 'Gevaarlijke situaties moet men natuurlijk melden en die worden opgelost.'

Tekst en foto: Peter Saras

Overlast voor bewoners Aldenhof bij isolatie woningen

In een artikelenreeks volgt *de Dukenburger* verschillende grote onderhoudsprojecten waarbij onderhoud en ontwikkelingen naar *gasloos* wonen gezamenlijk worden opgepakt. Vorige keer was de aandacht gericht op Vijverhorst. Nu op Aldenhof.

‘We moeten onze huizen beter isoleren’ is vaak een uitgangspunt in de voorbereiding naar gasloos wonen. In Aldenhof en straks in Meijhorst neemt woningcorporatie Talis dit uitgangspunt in onderhoudswerkzaamheden altijd mee. Dat gaat niet zonder overlast voor bewoners. Een aantal reacties van huurders en ook eigenaren van naastgelegen woningen in Aldenhof.

Daken niet op gelijke hoogte

Al meer dan twintig jaar worden huurhuizen verkocht. Eerst om ‘wijken op te waarderen’. Later vanwege strenge eisen en heffingen vanuit Den Haag. Door al die verkopen blijken daken van naastgelegen huurhuizen niet op de gangbare manier (het op het dak leggen van een beschermende laag) geïsoleerd te kunnen worden. Er zouden hoogteverschillen ontstaan tussen huur- en koopwoningen. Daardoor bestaan risico's op onderhouds- en lekkage problemen bij huisovergangen. Huurders hebben opdracht gekregen hun hele zolder leeg te halen zodat daken van binnenuit geïsoleerd kunnen worden.

Pijnlijk

Er ligt een grote tijdsdruk op het isolatieproject in Aldenhof. Projectleider Denny Berends van Quadrant geeft aan dat hij pas zes weken voordat een woning aangepakt wordt bij bewoners op bezoek kan gaan. In die zes weken moeten huurders vervolgens hun zolder leeghalen. Dat is een gigantische klus. Een voorbeeld van wat dit allemaal betekent voor huurders is het pijnlijke verhaal van Theo en Ria Sanders over het moeten afbreken van Theo's levenswerk: een Amerikaanse modelbaan op zolder.

‘We hebben de zolder moeten leeghalen. We wonen 44 jaar in Aldenhof. Dus je kan je voorstellen wat dat betekent’, vertelt Theo. ‘Ik ben op die zolder dertig jaar bezig geweest met mijn grote hobby: het bouwen van een modelspoorbaan. Deze modelbaan in *spoor H0* moest helemaal worden afgebroken. Ik ben begonnen met de bouw toen mijn dochter, die in de Verenigde Staten woont, specifieke Amerikaanse spoormodellen en accessoires opstuurde. Bij

Het plaatsen van een dakdeel

Theo Sanders bij een van zijn bouwwerken

de modelbaan ging ik zelf van hout huisjes, industriegebouwen, stations en bijvoorbeeld een zagerij nabouwen. Ik koos ervoor om alles in het tijdsbeeld van de jaren 60 te kopiëren inclusief seinen en wissels. Alles op schaal H0 (1 op 87), de standaardschaal in de modelwereld. En de hele baan was al gedigitaliseerd.’

Op verkeerde been gezet

Theo en Ria vervolgen: ‘De modelbaan moest opeens onder grote tijdsdruk worden afgebroken. Maar daarna gebeurde er niets. We zijn op het verkeerde been gezet door afwijkingen in de planning van het groot onderhoud.’ Zij zeggen tot nu toe geen idee te hebben wanneer hun huis aan de beurt is.

Ook onrust bij eigenaren

Ook roeren zich inmiddels enkele eigenaren van koopwoningen met klachten over communicatie met woningcorporatie Talis. ‘De informatie over wat er gaat gebeuren is erg traag. Het meeste moet je horen van werkmensen.

NIEUWE ENERGIE

Pas op het laatste moment komt er een brief.’ Daarnaast blijkt er onvrede over de oplossing die als dakovergang is gekozen tussen huur- en koopwoningen. Hierbij krijgt het huurhuis over de hele breedte nieuwe dakpannen. De overgang van nieuwe naar oude pannen wordt echter binnen de maten van het koophuis gecreëerd. Een huiseigenaar vraagt zich af: ‘Leg je zo niet toekomstige storingen met lekkages automatisch bij kopers van de woningen? Je mag alles doen als je maar binnen de maat van je eigen bezit blijft.’ Op sociale media zijn vergelijkbare geluiden te lezen. Bewoners van koophuizen zeggen zich nu te willen organiseren.

Wederhoor

De redactie is vervolgens voor wederhoor op zoek gegaan naar meer informatie over het onderhoudsproject (met in het achterhoofd de compleet ogende openbare informatie over het Jerusalemproject in Heseveld). Maar helaas: de werkzaamheden in Aldenhof staan nog niet op de kaart of op de website van woningcorporatie Talis. Laat staan bij het overzicht groot onderhoud. In het volgende nummer van *de Dukenburger* wil de redactie daarom Talis rechtstreeks laten reageren op deze bewonersklachten. De redactie wil in dat artikel ook bewoners aan het woord laten, die positieve ervaringen hebben bij dit project.

Tekst: Peter Saras en Toon Kerssemakers

Foto's: Peter Saras

‘Er kan steeds meer, maar waar blijven de vrijwilligers?’

Oog voor elkaar na de lockdown

Er komen betere tijden aan. Na maanden lockdown, zonder activiteiten, kunnen we er weer op uit. En daardoor gemakkelijker voor elkaar iets betekenen. Oog voor elkaar hebben is ‘live’ zoveel plezieriger dan online, hoor je vaak. De redactie maakt een rondgang door Dukenburg om te zien of ontmoetingsactiviteiten inderdaad weer op gang aan het komen zijn. In dit artikel een kort overzicht van de stand van zaken. Het beeld is divers. De herstart van vroegere activiteiten blijkt langzamer te gaan dan eerst gedacht. Maar er zijn wel nieuwe initiatieven. Een overzicht.

Opbouwwerker Pieter Pelser maakt zich zorgen of vrijwilligers hun werk van vóór de coronacrisis weer kunnen of willen hervatten. ‘Men heeft elkaar lang niet gezien omdat activiteiten noodgedwongen ophielden. Veel mensen zijn hun tijd anders gaan invullen of hebben op persoonlijk vlak te maken gekregen met gevolgen van de coronacrisis. De vraag is nu hoeveel veerkracht er nog in de wijken zit en waar bewoners hun energie aan willen geven.’

Verderop in dit artikel méér over dit thema. Allereerst de belemmeringen en onduidelijkheden die organisaties ervaren door beperkingen, die na de zomervakantie nog bestaan. Een paar voorbeelden.

AED Dukenburg: cursussen op andere locatie

‘Instanties hanteren verschillende maxima voor aantallen cursisten of aanwezigen in een lokaal’, meldt redactiecollega Peter Saras, die ook betrokken is bij het organiseren van AED reanimatiecursussen. Deze organisatie is uitgeweken naar de sportruimte in de Meiboom, omdat vanuit het wijkcentrum geen toestemming kwam voor het aantal opgegeven cursisten voor de afzonderlijke lokalen.’

StAAD: pas vanaf eind september volledig van start?

Ook voor StAAD, die vanouds veel cursisten ontvangt in het wijkcentrum, is een herstart van het cursusjaar zoals vroeger onmogelijk. Martin van Druten, secretaris ad interim van StAAD: ‘Het is momenteel nog onduidelijk wanneer en op welke wijze de jaarlijkse open dag gerealiseerd kan worden. Er verschijnt

Vrijwilliger oliebollen bakken in zorgcentrum

Vrijwilligers reanimatieles

Vrijwilligers Nachtommetje

Vrijwilligers Klaasmarkt

geen programmaboekje. Wel komt er een flyer en wordt via een advertentie (zie de middenpagina's van deze Dukenburger) de voorlopige cursusopzet 2021/2022 bekend gemaakt. Hopelijk kan eind september volledig gestart worden. De forse huurverhoging van ruimtes in het wijkcentrum, waarover vorig jaar veel te doen was, blijft wél boven de markt hangen. Verder is het reserveringssysteem voor ruimtes in het wijkcentrum behoorlijk ingewikkeld gemaakt. Vooral voor organisaties als StAAD, die veel lokalen nodig hebben. Werk dat vroeger door beroepskrachten op het Stadhuis werd gedaan, moet nu opeens door vrijwilligers worden uitgevoerd. Dat helpt niet mee om deze vrijwilligers na de moeilijke coronatijd gemotiveerd te houden.’

Deze zorgen over het (opnieuw) motiveren van vrijwilligers spelen, zoals gezegd, op meer plekken. Ontmoetingsruimtes blijken bijvoorbeeld open te kunnen, maar vroegere medewerkers zijn niet zomaar meer beschikbaar. Hoe wordt dit probleem opgepakt?

Stip/Bindkracht10: de wijken weer in

Pieter Pelser: ‘We zijn begonnen per wijk bezoeken af te leggen. Met mensen op straat aan de praat te raken. En te kijken hoe in de komende maanden in de buitenlucht ontmoetingsactiviteiten georganiseerd kunnen worden. Activiteiten waar bewoners hun verhaal kwijt kunnen. Je zou kunnen spreken van een soort zomerterras. Afwisselend per wijk. Op die manier hopen we weer meer vrijwilligers te bereiken en te activeren. We doen ook mee aan de Zomertour: een Nijmegen-breed programma per wijk in de zomervakantie. Dat doen we samen met anderen vanuit Bindkracht10, met jongerenwerk en buurtsport. Het programma is via sociale media te volgen. Ook in het wijkcentrum zelf worden ontmoetingsmomenten georganiseerd, waaronder in ieder geval elke dinsdag om 12.30 uur *Soepie-doen*. Zie voor meer info de flyer die nu overal door Dukenburg verspreid wordt. En na coronatijd hard nodig: er wordt persoonlijke hulp geboden bij geldzaken door Stip-vrijwilligers samen met Bindkracht10. We proberen zo een steentje bij te dragen om alles weer op gang te krijgen en vrijwilligers te stimuleren.’

Info:

Op de websites van Bindkracht10 en Stip is actuele informatie te vinden over alle ontmoetingsactiviteiten in Dukenburg tijdens deze maanden. Ook op de pagina's van beide organisaties op Facebook of Instagram.

Tekst: Toon Kerssemakers. Foto's: Peter Saras

Fabian Kraal

‘Als peuter was ik al een echte trommelaar’

De redactie van *de Dukenburger* was op bezoek bij Fabian Kraal, muziekdocent drums.

Fabian werd in 1987 geboren en groeide op in Tolhuis. ‘Ik was vroeger als kind altijd al op van alles en nog wat aan het tikken en trommelen. Vaak haalde ik pannen uit de keukenkastjes om te gebruiken als drumstel. Mijn ouders stonden daarna steeds voor een flinke afwas en maakten een kinderslot op die kastjes.’

In feite heeft hij de liefde voor muziek niet daadwerkelijk van iemand meegekregen. In het rijtjeshuis vonden zijn ouders een drumstel geen goed idee. Toen Fabian een jaar of acht was, begon hij met percussieles bij het IMI (Intercultureel Muzisch Instituut) in Lindenholt. Daar heeft hij vooral zijn oren ontwikkeld en allerlei trommels en kleine percussie leren spelen. Denk daarbij aan de djembé (oorspronkelijk uit Afrika), de bongo en conga (oorspronkelijk uit Cuba). Het zijn alle langwerpige staande trommels die met de hand bespeeld moeten worden.

Studie

‘Toen ik naar de middelbare school ging was ik gestopt met trommellessen. Ik ging in het schoolorkest spelen en greep elke kans om achter het drumstel te kruipen. Ik had de kunst van de drummer steeds afgekeken. Aan het eind van de brugklas had ik mezelf al het een en ander aangeleerd en mocht ik van mijn spaargeld eindelijk een eigen drumstel kopen.’ Fabian speelt ook nog (bas-)gitaar. (Overigens bestaat het drumstel in zijn huidige vorm pas 150 jaar.)

De Lindenberg

Een jaar later - Fabian was toen veertien - ging

hij op drumles bij Eugène Flören en startte het jaar daarop ook zijn eerste bandje. Hij volgde toen geen percussielessen meer. In 2010 begon zijn eigen lespraktijk een beetje vorm te krijgen. En in 2011 gaf hij voor het eerst les op De Lindenberg in Aldenhof, toevallig in hetzelfde lokaaltje waar hij destijds zelf les kreeg van Eugène. Er is nooit echt samengewerkt, want toen Fabian daar begon was Eugène er al een paar jaar weg.

Fabian werkt ook een dag per week op De Lindenberg in het centrum. Op beide locaties gaat het om leerlingen van acht tot vijftien jaar. In Aldenhof komen ze merendeels uit Dukenburg, in het centrum uit de omliggende stadsdelen als Nijmegen-Oost en -Noord. Duolessen, twee leerlingen tegelijk, kunnen soms pittig zijn, maar zeker niet altijd. Deze zijn meestal gewoon heel gezellig.

En nog een dag per week werkt Fabian op de Jacobiberg in Arnhem, een popschool met oefenruimtes voor bandjes. Dan is hij nog actief als drummer in enkele bandjes maar bemoeit zich ook met de geluidstechniek. In zijn huidige appartement heeft hij geen drumstel om problemen te voorkomen. Het oefenen kan elders prima. Op het ogenblik werkt hij veel samen met Anne Soldaat, zanger, gitarist en liedjesschrijver.

En dan nog

‘Ik ben ontzettend dankbaar dat ik zoveel ruimte heb gekregen om me muzikaal te ontwikkelen en voor alle kansen daartoe. Daardoor leid ik nu een fijn muzikaal leven en voel me op m’n plek!’

Tekst: Peter van Kraaij. Foto: Arthur de Jonge

Klaprozen

De bermten staan dit jaar vol klaprozen. Vurig rood, fragiel maar stevig genoeg om mee te bewegen op de wind van langsgrijdend verkeer. Ze zijn er zo uitbundig, omdat het vorig jaar zo droog was, te weinig water voor de paardenbloemen. De klaprozen houden juist van droogte, hun zaadjes hebben geduldig hun kans afgewacht en nu is de berm van hen. Zaaïen, groeien, bloeien, overwoekeren, oogsten. In de natuur om ons heen zien we hoe het gaat. Het zijn ook woorden die je aan het denken kunnen zetten over je eigen leven. Wat zaai je: wat mag klein beginnen en hopelijk uitgroeien tot iets moois? Wat is groei? Alleen af te meten aan cijfers of ook aan zoals scholen dit jaar doen: nieuwe vaardigheden, ontdekkingen, ervaringen als ‘nooit gedacht dat ik nog eens zou leren beeldbellen.’ De bloei van je leven, wanneer is dat? Of gaat het over opbloeien, steeds opnieuw en iedere keer anders? Wat heeft geen kans gehad, is overwoekerd geraakt? Oogsten: wat is er wel, wat lukt wel? Waar hoop je op, wat hoop je in korte of op langere termijn te bereiken? Wil je hier samen mee bezig zijn in luchtige activiteiten? In het zomerprogramma *de weg van groei en bloei* van de Ontmoetingstuin in Meijhorst is daar alle ruimte voor.

De klaprozen in de berm zijn in de bloei van hun leven. Ooit probeerde ik ze thuis in een vaas te zetten maar dat was geen succes. De blaadjes waren al afgewaaid voor ik thuis was. Voortaan geniet ik er dus van in het voorbijgaan. Hopelijk vuren ze ons nog tot ver de zomer in aan tot opbloeien in ons eigen leven.

Joska van der Meer
pastor Ontmoetingskerk
(Foto: Ann van Rijn)

4 Mei-dodenherdenking en de coronapandemie

Bij de laatste 4 mei-Dodenherdenking waarbij André van Duin zo opkwam voor mensen met een andere geaardheid, was het grote Damplein leeg om de verspreiding van de corona-infectie tegen te gaan. Bij deze nationale plechtigheid worden vooral de slachtoffers van de oorlog herdacht, in het bijzonder zij die bij het ondergronds verzet omkwamen. Onbedoeld moest ik toen ook denken aan de slachtoffers die zijn gevallen bij de strijd tegen corona. Dit zijn de strijders aan het witte front die bij de verzorging van de patiënten zelf corona opliepen en hiervan soms een langdurige ernstige ziekte overhielden en in sommige gevallen zelfs daaraan stierven. Jammer dat de strijders/slachtoffers van deze oorlog aan dit witte front ook toen niet met een kort herdenkingswoord werden gememoreerd. Of zou het toch niet beter zijn een speciale dag voor de corona-slachtoffers te organiseren. Daarin zouden we dan deze moderne witte helden op een meer speciale manier kunnen herdenken en tevens de slachtoffers van het weinig alerte politieke beleid. Ook in Dukenburg zijn door de pandemie nogal wat slachtoffers te betreuen, onder meer waren er nogal wat sterfgevallen in sommige zorginstellingen voor senioren.

In de beginfase heeft men na de eerste coronagolf langdurig luid en krachtig voor deze helden, zowel verpleegkundigen, artsen als andere zorgverleners, geapplaudisseerd. In de loop van de tijd veranderde dit. Het had de schijn, dat voor sommige mensen de helden

van weleer veranderden in personen met kwade bedoelingen. Zorgverleners en deskundigen werden regelmatig belaagd, en hadden daarbij agressie en geweld te verduren. Deze vormen van agressie maakten de toch al uitputtende zorg nog extra belastend. Geen wonder dat veel van hen uitvielen wegens overbelasting en burn-out. Mensen vragen zich vaak af of deze bedreigingen van hulpverleners typisch voor deze tijd is, met veel mediageweld. Helaas niet. De geschiedenis van vroegere epidemieën leert dat toen hulpverleners en bestuurders ook vaak het slachtoffer van agressie en geweld waren. Er is dus niets nieuws onder de zon. Kennelijk is de mens hardleers als het gaat om lessen te trekken uit de ervaring bij de bestrijding van pandemieën die ons vroeger troffen. Zelfs de overheid leerde maar weinig van de ervaringen bij vroegere pandemieën.

De huidige acute epidemie komt nu geleidelijk in zijn eindfase. Ik vermoed dat de pandemie in beperkte mate nog wel enige tijd zal voortduren. Niet alle mensen (en dieren) zijn immers ingeënt. Bij deze laatste pandemie kwamen diverse zwakke kanten van onze samenleving aan het licht zoals de bovengenoemde agressie. Maar ook groeide de onderlinge onverschilligheid, het wantrouwen en vooral het publieke verzet. Hieruit kunnen lessen worden getrokken voor een beter beleid bij toekomstige pandemieën.

Om deze lessen langdurig in herinnering te houden zou men voor de herdenking van de corona-epidemie een speciaal gedenkteken moeten oprichten. Daarmee zouden niet alleen de helpende slachtoffers worden herdacht maar tevens een waarschuwing worden gegeven dat het niet alleen de ziekte was die veel stress veroorzaakte, maar ook dat groepen mensen onze hulpverleners bedreigden en sommigen van hen door overbelasting ziek werden. Dit gedenkteken kan dan tevens de lessen in herinnering brengen, hoe men adequater bij een toekomstige epidemie moet optreden. Het zou Dukenburg sieren als er ergens een gedenkplaat of gedenktegel kwam met niet alleen een herdenking van de slachtoffers van de coronaziekte maar tevens een waarschuwing wordt toegevoegd waarom het soms bij de preventieve bestrijding van de epidemie mis ging.

Janwillem Koten
(Foto: Jacqueline van den Boom)

Fysiotherapeut

Dukenburg heeft bewoners van het eerste uur met vaak boeiende verhalen. Net zo interessant is het om in gesprek te gaan met iemand die zijn complete werkzame leven hier doorbracht. Met Tomas Schröder bijvoorbeeld. Na 45 jaar 'Dukenburgse dienst' zet de fysiotherapeut er op 1 juli definitief een streep onder. 'Ik heb hier een prachtige tijd gehad. Het is mooi geweest!'

Bij het sluitstuk van een lange loopbaan gaat de aandacht als vanzelf naar hoe 't allemaal begon. Een snelle hoofdrekenom brengt ons in 1976. 'In augustus van dat jaar studeerde ik af bij Jits van Pelt, die op dat moment thuis in Aldenhof praktijk hield', vertelt Tomas. 'Twee maanden daarvoor had hij me al gevraagd bij hem te komen werken. Fysiotherapie groeide op dat moment als kool, maar stond in Dukenburg nog in de kinderschoenen. Enigszins tot verbazing van medestudenten ging ik in op het aanbod van Jits. Ik voelde me hier direct thuis.'

Zetbaas

Tomas werkt een aantal jaar in Tolhuis, onder meer ook met Rob Fliervoet. In 1978 komt de vraag van Jits of Tomas een praktijkruimte wil openen in Lankforst. 'Ik ging met veel plezier als een soort zetbaas aan de slag in een hoekwoning aan de 13^e straat', zegt Tomas. Kort daarna wordt hij lid in de maatschap en wordt Jos Derksen zijn directe collega. 'Met hem en Bart Bors zet ik in 1992 een belangrijke stap: we kopen de voormalige kleuterschool midden in de wijk en toveren die om tot een multifunctioneel centrum, met verschillende (para)medische disciplines onder één dak. We kiezen er bewust voor een nieuwe richting in te slaan. In onze trainingszaal met medische fitnessapparatuur kunnen we patiënten gericht ondersteunen bij het zelf werken aan herstel. Die actievare rol van patiënten is in de loop der jaren steeds belangrijker geworden.'

Beul van Lankforst

De ene fysiotherapeut is de andere niet. Ieder heeft zijn eigen manier van werken. Kenmerkend voor Tomas is zijn nuchtere aanpak, in combinatie met een directe, duidelijke manier van communiceren. Met mooi weer en de deuren van de fitnessruimte open, kan 't zomaar gebeuren dat je als voorbijganger zijn stemgeluid buiten opvangt. Tomas: 'Mijn stijl? Ik zeg wat ik vind, hou mensen soms een spiegel

Tomas Schröder gaat met pensioen

Afscheid op woensdag 30 juni

Op 1 juli gaat Tomas Schröder officieel met pensioen. Dat gaat niet onopgemerkt voorbij. Iedereen die Tomas de (spreekwoordelijke) hand wil schudden, kan dat doen op woensdag 30 juni, tussen 15.00 en 17.00 uur. Bij goed weer is de Lankmoes – de moestuin pal naast de fysiopraktijk – de plek voor het informele afscheid.

voor en probeer ze hun klachten in perspectief te laten zien.’ Gekscherend werd Tomas wel eens de beul van Lankforst genoemd, zegt hij lachend. ‘Als beginnend fysiotherapeut vond ik het vreselijk dat sommige patiënten het niet zagen zitten met mij. Ik dacht dat ik iedereen kon behandelen. Gelukkig accepteerde ik al snel dat smaken wat dat betreft verschillen.’

Mooie herinneringen

Woensdag 30 juni; dan trekt Tomas de deur van de fysiopraktijk in Lankforst beroepsmatig voor de laatste keer achter zich dicht. Er liggen veel herinneringen. Aan markante patiënten, oude Dukenburgers, echte *Nimwegenaars*, meerdere generaties van dezelfde familie die hij behandelde, mensen met ernstige aandoeningen. ‘Daar probeerde ik altijd iets extra’s voor te betekenen.’ De tijd dat Tomas op locatie bewoners van de Orangerie behandelde komt bovendien, net als de brand in 2000 en de twee jaar durende strijd met de gemeente om het parkeerterrein naast de fysiopraktijk uit te ruilen met het pleintje vóór de praktijk. Tomas kreeg ’t voor mekaar! Ook de meer dan zestig studenten die bij Tomas, Bart en Jos stagemageliepen, zijn een bijzonder wapenfeit. ‘Twee collega’s van Fy-fit – sinds vorig jaar de nieuwe eigenaar van de praktijk – heb ik nog onder mijn hoede gehad. Je zou kunnen zeggen dat ik voor m’n eigen opvolging heb gezorgd.’

Graadmeter

45 jaar fysiotherapeut in Dukenburg, grotendeels in Lankforst. Dat klinkt als een unieke prestatie, maar is dat niet zozeer voor Tomas. ‘Uiteraard heb ik me wel eens afgevraagd of ik niet een keer heel ergens anders zou willen werken, maar daar kwam ik vaak al snel van terug. Wat ik hier heb en doe, was en is goed! Ik heb hier altijd met plezier gewerkt, in goede

gezondheid en met geweldige collega’s. Een belangrijke graadmeter was voor mij altijd de terugkomst na de zomervakantie. De dag voor ik weer aan het werk moest, ging ik naar de praktijk. Ik keek wat er tijdens mijn afwezigheid gebeurd was, checkte de agenda voor de komende dagen. Die bezoeken deed ik nooit met tegenzin, ik had er altijd weer plezier in. Dat zegt genoeg, denk ik.’

Tweede roeping

Misschien ook een reden voor de succesvolle carrière op min of meer dezelfde plek: part-

time werken. Tomas koos er bewust voor om de taken en zorg voor de kinderen thuis met zijn vrouw te delen. ‘Met pensioen gaan zie ik als drie extra vrije dagen erbij. Ik ga me zeker niet vervelen en pak de kans om mijn tweede roeping te volgen: het onderwijs. Ik ben als vrijwilliger aan de slag bij de Voorleesexpres, ga meer uren taalles geven bij STEP en heb me aangemeld als surveillant bij tentamens. Na 45 jaar is het gedaan met fysiotherapie. Tijd voor nieuwe verhalen!’

Tekst: Bart Matthijssen. Foto: Peter Saras

Hoe eindigt de huidige corona-epidemie?

Niemand weet precies hoe de huidige pandemie zal verlopen en vooral niet wanneer deze eindigt zodat wij ons vroegere bestaan kunnen hervatten. Men bedoelt bij dit einde dan vooral het einde van de acute fase van de epidemie, dus wanneer de massale acute golf voorbij is.

De ervaring hoe de Spaanse griep verliep, biedt wellicht aanknopingspunten hoe onze huidige coronapandemie kan eindigen. Deze ervaring leert echter dat het verloop van een epidemie moeilijk voorspelbaar is en van land tot land verschilt. Ook nu zijn er duidelijke verschillen in het verloop in verschillende landen, vergelijk bijvoorbeeld Korea en West-Europa. Het verloop van de pandemie wordt immers in grote mate bepaald door zowel de evolutie van de ziekteverwekker (zoals het optreden van mutaties) als het menselijke preventieve gedrag tijdens de pandemie en ook door medische en bestuurlijke interventies. Cruciaal voor de duur van de epidemie is in het bijzonder de welwillendheid van mensen om zich aan beperkingen te houden en de bereidheid zich te laten vaccineren. De vraag hoe de pandemie eindigt en verloopt, wordt daarom grotendeels door het onvoorspelbare menselijke gedrag bepaald.

Einde van een acute golf voornamelijk bepaald door groepsimmunitet

Een natuurlijke groepsimmunitet ontstaat wanneer veel mensen de ziekte hebben gehad en deze hebben overwonnen. Een kunstmatige groepsimmunitet wordt door vaccinatie bereikt. Vroeger eindigde de acute fase van een pandemie wanneer een nationale natuurlijke groepsimmunitet was bereikt, doordat zeer

veel mensen besmet raakten en de ziekte overleefden. De Spaanse griep liet zien dat het einde van de epidemie door groepsimmunitet op basis van dit natuurlijk beloop van de ziekte, tot een massale sterfte en totale stilstand van het openbare leven leidt. Zonder bestuurlijke en medische maatregelen zouden er nu waarschijnlijk in Nederland meer dan 100.000 dodelijke coronaslachtoffers te betreuren zijn geweest. Afwachten tot een natuurlijke nationale groepsimmunitet is bereikt door een ongecontroleerd beloop van de pandemie en massale sterfte, zoals toen bij de Spaanse griep (zie nu landen als Brazilië en India) wordt nu niet meer geaccepteerd. Denk aan de massale weerstand hierover bij het begin van de corona-epidemie toen de groepsimmunitet werd aangekaart. Deze massale sterfte zou bovendien het toch al broze economische leven nog drastischer kunnen ontregelen en het openbare leven mogelijk volledig tot stilstand brengen zoals in 1918-1919 het geval was.

Net al bij de Spaanse griep wist men niet hoe men de ziekte medisch effectief kon bestrijden. Momenteel zijn er nog steeds geen andere doeltreffende medicijnen tegen de corona ziekte dan mensen proberen met zuurstofsteun in het leven te houden. De vaccinatie is dus

de enige mogelijkheid om een kunstmatige nationale groepsimmunitet te bereiken die de bevolking kan beschermen. In Israël en Groot-Brittannië is de effectiviteit van een krachtvolle vaccinatie-aanpak al duidelijk bewezen. Bedenk echter dat zelfs wanneer deze pandemie uiteindelijk door vaccinatie onder controle is gebracht, deze infectie maar langzaam geheel zal uitsterven. Dit leerde ook de Spaanse griep. Dit komt onder meer doordat het coronavirus bij sommige mensen en dieren kan blijven voortleven. Niet iedereen kan men immers om medische redenen vaccineren. Men moet er dus op rekenen dat de komende jaren kleinere uitbraken zullen blijven voortbestaan. Deze zijn milder van aard dan bij de huidige pandemie en manifesteren zich dan vaak in de vorm van een seizoengriep, zoals ook bij de Spaanse griep het geval was.

Bestuurlijke maatregelen blijken moeilijk vol te houden en te handhaven

De ervaring bij de Spaanse griep uit het verleden leert dat veel mensen op den duur de opgelegde beperkingen zat worden. Genoeg is genoeg is dan de slogan. Ze nemen de pandemie voor lief omdat zij het oude leven weer willen opnemen. Deze instelling leidt onvermijdelijk tot meer zieken en een verlenging van de pan-

Het land komt weer een beetje los: feestje in de tuin van de Horizon in Meijhorst op 4 juni 2021

Aan het begin van de coronacrisis: voortuinbingo in Zwanenveld 40'er straten op 24 april 2020

demiegolf. Dit soort sociaalpsychologische gedragingen zijn meestal een teken van uitputting en frustratie. De stress is dan ook vooral onder de jongeren vrij heftig en hun gedragingen zijn nauwelijks in de hand te houden.

Protesten tegen sociale beperkingen niets nieuws

Protesten tegen de sociale beperkingen zijn te verwachten gezien de ervaring bij de Spaanse griep. De huidige media maken het echter mogelijk deze ongenoegens gemakkelijk te ventileren. Bij de coronapandemie presenteren diverse mediagroepen en politieke partijen dergelijke tegendraadse opvattingen. Zij worden daarbij gesteund door allerlei nepnieuws via de media. Doordat dergelijke vaak kleinere groeperingen luid en krachtig hun ongenoegens weten te verkondigen, raken politici beklemd en aarzelen zij met het doorvoeren van een krachtadig beleid. Veel overheidsmaatregelen zijn daarom *too little and too late*. Daardoor duurt de pandemie langer dan noodzakelijk zou hoeven te zijn. Op korte termijn kan een tolerant en soepel beleid wellicht doeltreffend lijken, maar op langere termijn werkt een te soepel beleid juist averechts, zoals ook bij de Spaanse griep het geval was. Wanneer immers de besmetting uit de hand loopt, duurt een herstel naar de normale toestand meestal veel langer. Dat bleek tijdens de Spaanse griep duidelijk en wordt nu ook gezien in Nieuw-Zeeland, Hongkong, Singapore en Australië, waar door streng en daadkrachtig beleid de coronapandemie sneller onder controle werd gebracht dan in Nederland.

Het medische beloop van de ziekte nog onduidelijk

Bij de Spaanse griep bleek het beloop van de epidemie onvoorspelbaar. Evenmin beschikte men over effectieve geneesmiddelen. Ook nu

is het niet te voorspellen hoe corona precies medisch verloopt en evenmin wat de aard van de complicaties zijn die door de ziekte optreden. Nieuwe mutaties kunnen tot nieuwe onvoorziene complicaties leiden die de terugkeer naar het oude normaal bemoeilijken. Er zijn steeds weer verrassingen. Recent bleek dat sterftekansen na het ogenschijnlijk herstel sterk zijn verhoogd.

Na de acute coronafase blijkt bovendien een groep mensen langdurige ernstige chronische klachten over te houden. Bekend is de chronische vermoeidheid, waarvoor men nog geen doeltreffende behandeling weet. Zeker is dat heel wat mensen blijvende gezondheidsschade van de infectie overhouden, zoals een gestoorde hart- en longfunctie. Hersenletsel is een welbekend probleem. Omdat het virus in eerste instantie het neusslijmvlies aantast zijn langdurig reuk- en smaakverlies een bekend verschijnsel. Ook bij de Spaanse griep hadden veel mensen blijvende longschade door de complicerende longontsteking. De terugkeer naar de toestand van voorheen is voor veel mensen met dergelijke complicaties twijfelachtig.

Daarnaast is er door de corona-infectie door de sociale isolatie bij tal van mensen ernstige psychologische schade opgetreden. Veel scholieren zijn in hun ontwikkeling geremd en hebben leerachterstand opgelopen. In hoeverre deze leerachterstanden bij bepaalde groeperingen blijvend zullen zijn, is nog onzeker. Gelet op de vroegere ervaring bij de Spaanse griep zullen veel scholieren de leerachterstand niet inlopen. Vooral de groep jongvolwassenen hebben door de gedwongen sociale isolatie psychisch een ernstige knauw gekregen. Zij kampen met zwaarmoedigheid en geestelijke uitputtingsverschijnselen door de langdurige

stress. De langetermijneffecten zijn daar nog niet van te overzien. Ik noem verder de psychische schade door langdurige eenzaamheid bij senioren en de blijvende schade zowel lichamelijk als het geestelijke welbevinden die daarvan het gevolg zijn.

Culturele en economische gevolgen

De sociale, culturele, economische en politieke gevolgen door de ziekte hebben op vele fronten het dagelijkse leven nu al ingrijpend veranderd. Men kan in zekere mate van een omslag van de levensgewoonten spreken. Vermoedelijk hebben deze een blijvend karakter. Zorgelijk is ook dat het sociale gedrag en de communicatie van de mensen onderling in de loop van de pandemie is verkild, doordat de sociale contacten in de anderhalvemetersamenleving verschaalden. Het gezinsleven staat eveneens door corona onder druk. Het verplichte thuisblijven en het gedwongen thuiswerken kunnen ernstige onderlinge spanningen tussen de gezinsleden en een psychische breakdown veroorzaken. Men ziet dan ook meer huiselijke conflicten en een stijging van het aantal echtscheidingen. Men voorspelt bijvoorbeeld dat het thuiswerken een blijvertje wordt, temeer daar in som-

Opbouwwerker Pieter Pelser praat op afstand met een bewoonster van Dukenburg, 9 april '20

GGD-prikpost Malden

mige sectoren hierdoor zelfs een hogere productiviteit werd bereikt. Hetzelfde geldt voor de telefonische winkelafspraken bij sommige branches. Ook het onderwijs zal waarschijnlijk, mede door tekort aan leerkrachten, blijvend veranderen. Het vermoeden bestaat dat online-colleges, -lessen en -cursussen een blijvend gegeven zullen zijn en veel hoorcolleges en klassikaal onderwijs gaan vervangen. Dit zijn overigens ontwikkelingen die al enigermate in de lucht hingen, maar nu door de pandemie worden versneld. Zelfs op de politieke verhoudingen in ons land heeft de coronainfectie invloed gehad. In de onlangs gehouden Tweede Kamerverkiezingen had corona een belangrijke invloed op het kiesgedrag. Deze politieke uitslag zal nog een langdurige nawerking hebben in het dagelijkse leven.

Economische recessie

Meestal volgt na een pandemie een langdurige periode van economische teruggang. Het ligt voor de hand dat dit na deze coronapandemie ook het geval kan zijn. De bijkomende sociaal-economische gevolgen van de pandemie waren in het verleden niet zelden ernstiger dan de medische restproblemen zelf. Een pandemie trekt meestal een grote economische wissel op de samenleving. Het kwakkelende bedrijfsleven moet langdurig worden ondersteund. Wanneer deze toestand lang duurt, gaan bedrijven failliet. Eigenlijk moet de grootste financiële klap voor de meeste werkenden en bedrijven nog komen. Zodra de overheidssteun ophoudt, lopen de faillissementen snel op en dreigt een massale ontslaggolf. Eerst worden de werklozen geraakt, dan in tweede instantie iedereen. De schulden voor ondersteuning van het bedrijfsleven en werkeloze burgers kunnen niet oneindig naar de toekomst worden doorge-

schoven. Deze schulden zullen door belastingheffing uiteindelijk op de burgers moeten worden verhaald. De vrees bestaat dan ook dat de pandemie daardoor tot een algemene verarming van de bevolking leidt, zoals na vroegere epidemieën ook het geval is geweest. Ik vrees dat jongvolwassenen vooral hiervan de ernstigste slachtoffers worden. Zij worden nu al geconfronteerd met grote bestaanonzekerheid en oplopende werkloosheid. Dit kan sociale onrust aanwakkeren. Ook dat zagen we bij vroegere epidemieën. Gezinsvorming en het krijgen van kinderen worden momenteel al door veel jongeren uitgesteld. Demografen rekenen daarom op een circa 10 procent lager geboortecijfer. Dit kan vergaande gevolgen hebben voor de samenleving.

Late gevolgen van de ziekte

De littekens van een pandemie zullen dus in de samenleving nog jarenlang hun sporen nalaten en mogelijk tot een verregaande omslag van het dagelijkse leven leiden. Ook bij de Spaanse griep was dit het geval. Het blijft dus de vraag of de oude tijden van weleer voor veel mensen ooit weer zullen terugkomen. Dit geldt zeker voor mensen die door corona psychisch

en lichamelijk ernstig getroffen zijn. Verder zullen nogal wat gezinnen worden getroffen door plotselinge onverwachte sterfte van een ouder, arbeidsongeschiktheid door chronische coronaziekte, werkloosheid, echtscheidingen, kinderloosheid en leerachterstand bij kinderen. Het werk verandert, door meer thuiswerk, door het online onderwijs en de terugval van bepaalde beroepssectoren. Ook het dagelijkse leefpatroon kan veranderen. Zo is het zelfs de vraag of we ooit van onze mondkapjes verlost zullen worden. In Japan is het dragen van mondkapjes in het openbare leven al vele jaren ingeslepen. Waarschijnlijk zal ook ons begroetingsritueel (kussen en handen geven) blijvend veranderen. In veel landen in het Verre-Oosten zijn de onderlinge begroetingen veel afstandelijker. Ik vrees dan ook dat de tijden van weleer minder snel zullen terugkomen dan gehoopt. In heemkundig opzicht kan de coronapandemie een kantelperiode betekenen, zodat 2020-2021 een markeringspunt in de heemkunde en genealogie wordt.

Tekst: Janwillem Koten

Foto's prikposten: Peter Saras

Overige foto's: Jacqueline van den Boom

GGD-prikpost Wijchen

Elias den Arend

Onlangs verscheen bij uitgeverij Boom in Amsterdam het door Frank Eliëns geschreven boek *Voor Joden verboden. Hoe de Joodse gemeenschap uit Nijmegen verdween 1940-1945*. In dit boek worden alle Joodse slachtoffers uit Nijmegen beschreven die vermoord werden in een van de concentratiekampen. In de komende uitgaves van *de Dukenburger* nemen we een van de geschreven portretten uit zijn boek op.

Op 25 april 1941 vestigden zich in Nijmegen aan de Observantenstraat 15 Elias den Arend en zijn vrouw Franziska Pollauf. Elias was op 2 mei 1895 in Rotterdam geboren. Franziska werd op 12 oktober 1902 in Wald (Oostenrijk) geboren. Franziska was niet-Joods en Rooms-Katholiek, waardoor Elias behoorde tot de categorie *gemengd gehuwd Joden* die in principe en aanvankelijk gevrijwaard zouden blijven van deportatie.

Een val

Omstreeks 25 augustus 1942 kreeg het echtpaar Den Arend bezoek van een hen onbekende man die zich voorstelde als Jacob van Spier. Die vertelde dat hij wilde onderduiken en dat hij een veilige plaats zocht om zijn geld in veiligheid te stellen. Hij had begrepen dat Den Arend over contacten zou beschikken die mogelijk zijn geld in bewaring wilde nemen. Van Spier, die met Peter Hooge en Gerrit C. Gerritsen (laatstgenoemden werkten voor de Sicherheitsdienst) veel voor de Nijmeegse politie werkte bij het verraden van verzetsmensen en Joden, zette een val op voor Den Arend.

Hulp bieden

Hooge ging op een niet bekende dag na spertijd naar Den Arend om zijn hulp in te roepen bij het zoeken naar een onderduikadres. Den Arend had in Nijmegen pogingen ondernomen om een onderduiknetwerk op te zetten en zou ook hulp kunnen bieden bij het vluchten naar buitenland. Hooge deed zich voor als een in Nijmegen ondergedoken Jood en adviseerde Den Arend voordat ze onderweg gingen zijn Jodenster af te doen. Zo gingen ze te voet onderweg richting Malden. Daar zou Den Arend geld en goederen ontvangen die hij in bewaring zou nemen. Ter hoogte van de hoek St. Annastraat-Scheidingsweg werden Hooge en

Klooster Berchmanianum van de Jezuiten aan de Houtlaan, circa 1935

Den Arend gearresteerd door de commissaris van politie Van Dijk en agent G. Wanders. Ook Gerritsen was bij de arrestatie betrokken, evenals Obersturmführer Karl Herfuhr. Hooge kreeg, zo was het plan, de kans te 'ontsnappen'. Den Arend werd door Van Dijk en Herfuhr overgebracht naar het klooster Berchmanianum van de paters Jezuiten aan de Houtlaan, dat in 1942 was genaast door de Duitsers. Herfuhr had daar de leiding over een dependance van het Lebensborn-project. In het klooster was een *Mütterheim* gevestigd waar geselecteerde arische vrouwen bezwangerd zouden worden door elitesoldaten van de SS om zo 'raszuivere' kinderen te krijgen, geheel overeenkomstig de filosofie van Adolf Hitler. Ondanks het feit dat het *Mütterheim* in Nijmegen operationeel was, heeft het nooit als zodanig gefunctioneerd. Herfuhr vertrok later naar het kasteel Wégimont bij Luik waar hij een *Mutterheim* leidde dat wel kinderen voortbracht naar Hitlers wens.

Verhoord

In het klooster aan de Houtlaan werd Den Arend door Van Dijk en Herfuhr verhoord. Uiteraard kon en wilde hij niets van het hem ten laste gelegde bevestigen. Om het opgezette spel geloofwaardig te houden werd Hooge opnieuw 'gearresteerd' en met Den Arend geconfronteerd. Ook deze confrontatie leidde niet tot een verklaring van Den Arend. Van Dijk, Wanders en Hooge onderzochten daarop het

huis van Den Arend aan de Observantenstraat. Daar werd echter geen belastend materiaal aangetroffen. Het gezelschap ging vervolgens weer terug naar de Houtlaan waar SS-soldaten Den Arend treiterden en hem, alsof het een exercitioefening was, door een vijver bij het klooster liet lopen. 'Dit werd als een lolletje beschouwd omdat de jood verteld had dat hij soldaat was geweest', aldus agent van politie Wanders die Den Arend beschreef als een 'on-ooglijk klein ventje.' Telkens als Den Arend iets gevraagd werd sprong hij in de houding en klapte met zijn hakken tegen elkaar 'waardoor hij zich gewoon belachelijk maakte', aldus Wanders.

Op transport

Commissaris Van Dijk had geen enkele grond om Den Arend te arresteren, maar omdat deze zonder ster én na spertijd op straat liep, werd hij op 17 september als straf overgebracht naar Westerbork. Daar werd Den Arend, als 'strafgeval' de volgende dag op transport gesteld naar Auschwitz waar hij op 47-jarige leeftijd op 31 december 1942 werd vermoord.

Echtgenote

Mevrouw Den Arend overleefde de oorlog en keerde op 3 december 1945 terug naar haar geboorteland Oostenrijk.

Tekst: Frank Eliëns

Foto: collectie Regionaal Archief Nijmegen

‘Mijn thuisgevoel’

Op Facebook stond de volgende oproep: De stadstekenaar tekent voor Dukenburg!

De stadstekenaar Gabi Rets zou graag ‘met mij’ in gesprek komen over mijn band met Nijmegen. De inzet was een uurtje bij mij thuis of een wandeling in de buurt. Het zou me niks kosten en ik hoefde niets voor te bereiden. Na ons gesprek zou ze een postkaart voor mij tekenen en met de post toesturen.

Meestal doe ik zo iets nooit, geen tijd voor, maar nu dacht ik: ‘Geruisloos leven en overlijden is niks voor mij, dus vooruit met de geit.’

Dus een afspraak met Gabi gemaakt, want ik heb onderwerpen genoeg om over te kletsen. Bij de afspraak vroeg ik me wel af, hoe ze ‘het allemaal’ op één postkaart krijgt?

Op een mooie maandagochtend in mei stond daar Gabi in mijn keuken, terwijl ik nog met de afwas bezig was, het ouderwetse handwerk. En daarna koffiemalen. Dat deed haar denken aan haar jeugd en aan haar moeder thuis, waar het altijd gezellig in de keuken was. Zo zie je maar weer, je komt voor het een en je krijgt het ander.

Met een kop koffie in de hand even van het uitzicht genieten vanuit de twaalfde etage. Dit jaar woon ik hier al 46 jaar en ben inmiddels de op een na langst wonende hier op dit complex. Ik vertelde Gabi dat ik op de Broerdijk in Nijmegen-Oost geboren en met veel plezier opgegroeid ben. Ons huis stond op het enige Romeinse aquaduct van Nederland en dat is wel bijzonder. Wist ik toen nog niet. In mijn jeugd zat ik overal: (boomhutten bouwen) in de bossen tot en met het Afrikamuseum, de Ooijpolder, vissen én zwemmen in de Waal, op de Kopse Hof graven naar schatten, boer Faber helpen op de boerderij achter de Broerdijk en koeien verplaatsen van het ene veld naar het andere in de Ooijpolder. Nijmegen-Oost is nog steeds in mijn hart, maar sinds 1975 woon ik dus in de hoogbouw Lankforst.

Na mijn diensttijd heb ik een tijd gewerkt in een bloemenwinkel in Winkelcentrum Meijhorst, daarna een eigen winkel in de stad die ik na een paar jaar moest sluiten en toen verschillende andere dingen gedaan, onder andere financiële dienstverlening. Nu pensioen.

Genealogie

Volop tijd voor mijn ‘hobby’: genealogie. Analoge fotografie, een andere bezigheid, sluimert enigszins.

Zo’n veertien jaar geleden begon ik mijn stamboom uit te zoeken. Dat ging met horten en stoten. Gaandeweg groeiden mijn gegevens niet alleen met namen, maar ook met gebeurtenissen, met woonlocaties en dat maakt het leuker. Van mijn moederskant kwam ik tot ongeveer 1750. De oorsprong van die tak is Malden en dan met name de St. Jacobsweg, waar ze veel grond hadden en een boerderij annex herberg, St. Jacob geheten. Het gebied ziet er bijna uit zoals vroeger.

Maar mijn vaderskant bleek veel interessanter te worden. Zo’n vier jaar geleden kwam daar de doorbraak. Inmiddels ben ik tot voorbij de dertiende eeuw geraakt en heb meer dan 13.000 personen geregistreerd. Groot deel hiervan is wel entourage om de familiebanden te vinden. Ik mag wel zeggen veelal een aanzienlijke familie, ook schildboortig genoemd, gehuwd met deftige dames en heren, veel van adel en ook echte ridders, goede maatschappelijke posities en woonachtig in zeer mooie optrekjes. Ik denk dat het ‘fout’ gegaan is omstreeks de Franse Revolutie (1789) én na emigratie naar Nederland. De oorsprong was het graafschap en later het hertogdom Kleef

Westfalen, daarna hertogdom Gelre, nu Gelderland, maar ook naar het zogenoemde Nedersticht, nu Utrecht en nog andere locaties. Ik liet Gabi een paar grote schema's zien die ik inmiddels uit al de gegevens kan maken. In een van de schema's over de erfopvolging van de bewoners van Huize Duckenburg is zelfs een aansluitingspunt te zien met een van mijn stambomen.

Kasteel

Ik kwam hier in 1975 wonen, maar pas eind 1980 had ik door dat op deze locatie een kasteel gestaan had: slot Duckenburg. En dat het gebouw waar nu een restaurant in zit, daar ook deel van uitmaakte. Vanaf de jaren 90 ben ik me daar ook in gaan verdiepen. Met een buurtgenote, Jacqueline Veltmeijer, heb ik in 2013 op de locatie van een van de verdwenen bijgebouwen opgravingen gedaan. Die vondsten zijn nu te zien in een vitrinekast in Wijkcentrum Dukenburg in Meijhorst. Daar hangt ook het bovengenoemde schema over de erfopvolging.

Gabi had dus een uitdaging om zoveel thuisgevoelens op één kaart te krijgen. Maar het is haar gelukt. Wel een heel verrassende: ridder Alexander als bewaker op het flatgebouw, met eigen wapenschild met drie rode klaverbladen en een vaandel met een afbeelding van mijn moeder als verpleegster uit de jaren 70 en de contouren van de funderingen in rood van het oude slot Duckenburg. Ben er blij mee.

Zie ook www.gabirets.nl en www.canonvandukenburg.nl.

Tekst: Alexander van de Zand. Tekening: Gaby Rets

Wandeling rondje Lindenholt

De wandelroute start in Dukenburg bij het busstation/Winkelcentrum Dukenburg

Vanaf de trappen van Winkelcentrum Dukenburg loop je richting station Dukenburg en voor het spoorviaduct ga je rechtsaf. Je wandelt nu langs fietsenrekken over een parkeerterrein. Direct na de fietsenmaker ga je linksaf onder het spoorviaduct *Brabantse Poort* door.

Volg dit voet-/fietspad (Viaductweg) en steek de Wijchenseweg over bij de minirotonde (foto 1) en ga rechtsaf voor nummer 111 door. Volg de Wijchenseweg tot een opening in de groene wand tegenover de McDonalds. Ga hier links en de trappen omlaag.

Onder aangekomen oversteken, even links en meteen rechts het wandelpad opgaan. Links van het pad ligt een watergang, rechts de flat *de Draaiom*. Links aanhouden voor een grote steen. Blijf voor de dijk van het Maas-Waalkanaal. Volg dit pad langs diverse trimtoestellen (foto 2) en de volkstuintjes.

Volkstuintjes de Valeriaan (foto 3). De grond voor deze volkstuin is door de gemeente Nijmegen beschikbaar gesteld. In 2014 ging de eerste schop de grond in, eigenlijk tien schoppen want de gemeente stelde als eis dat er minimaal tien geïnteresseerden waren die mee wilden doen. Inmiddels is deze *moestuin* verdubbeld en wordt door de Lindenholters goed benut. Meer informatie? devaleriaan@outlook.com.

Bij deze volkstuintjes rechts aanhouden en daarna het betegelde fiets-/voetpad oversteken.

Hier staat het kunstwerk *On the Road* dat aangeeft dat hier de verbinding tussen de Dorpstraat en de St. Agnetenweg met de aanleg van het Maas-Waalkanaal in 1920 voorgoed verbroken werd (foto 4).

Op het einde van dit paadje op het fietspad linksaf en direct rechts, Kees Pellenaarspad, blijf vóór de brug over het Maas-Waalkanaal.

Ga langs de tennisvelden en als het fiets-/voetpad omhooggaat op de splitsing rechtsaf het rode fietspad op. Bij het hoofdpad naar de brug ga je linksaf (foto 5), onder één viaduct door en voor het volgende viaduct linksaf. Dan direct het rode fietspad rechtsaf slaan (Fausto Coppipad). Het Mondial College aan de linker hand. Volg dit rode fietspad langs *Paintball Centrum Nijmegen* en de voetbalvelden van SCE. (z.o.z.)

Vroeger lag hier de wielersbaan van *Ren- en Toeristenclub Groenewoud*. In 2013 stopte deze wielersclub en het hele terrein werd in gebruik genomen door het paintballcentrum dat hier in het binnenterrein van de wielersbaan al actief was. De wielersclub bestaat nog steeds en organiseert trainingen, toerritten en workshops voor alle niveaus en leeftijden. www.rtcgroenewoud.nl. De fietspaden in deze omgeving hebben de namen van grote fietslegendes.

Blijf het rode fietspad volgen en ga vóór het bruggetje (zonder leuning) rechtsaf een voetpad in. Volg dit voetpad. Op een splitsing rechts aanhouden, tot de weg naar het viaduct onder de snelweg. Ga hier even naar rechts en direct linksaf (niet onder de snelweg door). Volg dit wandelpad en houd op alle splitsingen rechts aan. Langs de sportvelden en bij de huizen weer rechts. Je komt nu uit naast woning Drieskensacker 15-08. Ga direct rechtsaf en volg het voetpad in het verlengde van de 15^e straat. Dit pad loopt om de huizen heen en komt uit in de Broekstraat. Links is de oprit naar de brug over de snelweg A73.

Bij de Broekstraat 156/158 rechtsaf de Broekstraat oversteken tot de watergang en rechtsaf het voetpad in lopen. (Niet omhoog naar de brug over de snelweg maar het pad met rood-witte paaltje.) Volg dit pad tussen de snelweg A73-geluidswal, de mooie waterplas en de villa's aan het water (foto 6). Driemaal is er een brug naar links om bij de woonwijken te komen, deze negeren we. We zien het landschap van foto 7.

6

Dit deel van de A73 is in 1986 geopend. De hele A73 is 114 kilometer lang. Het laatste stuk, bij Maasbracht kwam 2008 in gebruik. Voor corona kwamen ter hoogte van Lindenholt bijna 80.000 voertuigen per (werk-)dag over deze snelweg. Om Lindenholt leefbaar te houden is een enorme geluidswal aangelegd. Later (2006) kwam er ook nog *dubbel zoab* (zeer open asfalt beton). Achter deze geluidswal ligt ook de zogenaamde *Duitse bocht*. Menig bestuurde heeft zich hier verkeken op zijn stuurmanskunsten en kwam in het groen naast de weg terecht.

7

Na de slagboom rechtsaf de Smallesteeg op en ga vlak voor de volkstuintjes linksaf het Theo Blankenaauwpad op. Aan het einde een bruggetje over (foto 8) en linksaf tot de verkeerslichten.

8

Bij de verkeerslichten rechtsaf en oversteken. Volg dan het fiets-/voetpad onder het spoor door langs de Praxis (Streekpad). Steek bij de verkeerslichten de Van Rosenburgweg over en ga linksaf de parallelweg op. Zo loop je weer richting Nijmegen. Wanneer de watergang rechts stopt meteen rechtsaf een zandpad op omhoog naar de Teersdijk, linksaf en dan over deze Teersdijk langs het *Tolhuisje* (foto 9).

9

Nijmegen kreeg in 1838 van het Rijk toestemming tol te heffen op de doorgaande weg naar Grave en 's Hertogenbosch, de Teersdijk. Bij het in 1839 gebouwde tolhuisje werd de tol geheven. Dit gebeurde tot 1908.

De boomrijke Teersdijk volgen en op het einde linksaf en dan direct rechts bij de verkeerslichten oversteken. Dan linksaf en rechtsaf om de winkels en zwarte woontorens heen. Je komt weer bij de trappen van Winkelcentrum Dukenburg met busstation en bent terug bij het begin.

Tekst en foto's: Peter Saras, Basisbron: struinbulletin, Frans Sijben
Kijk voor meer wandelingen via Google: [struinbulletins Nijmegen](https://www.google.nl/maps/@51.9811111,5.1111111,15z)

Kroniek van zwembad Dukenburg

sportfondsenbad Dukenburg

Vanwege het veertigjarig bestaan van zwembad Dukenburg beschrijft toenmalig manager Wil Rengers in een serie de geschiedenis van dit bad.

Vernieuwen garderobe

Het stond al langere tijd vast de garderobe te moderniseren. Dit had twee redenen, namelijk de toenmalige wisselcabines met lockers waren verouderd - geplaatst tijdens de bouw in 1978 - en het toegenomen bezoek door senioren. Inmiddels was de renovatie klaar en werd de garderobe aangepakt. De sombere donkerbruine cabines en dito lockers werden vervangen door cabines uitgevoerd in fris wit en lockers in blauw met wit. De garderobe was hierdoor voorzien van moderne kleedcabines. Omdat de bezoeker, met name de oudere, behoefte had aan meer ruimte tijdens het omkleden, waren enkele cabines groter van afmeting. Omdat niet alle cabines groter waren, gebeurde het nogal eens dat men het hokje zag als 'privé'-bezit en kleding erin liet hangen, waardoor het niet gebruikt kon worden door de volgende bezoeker. Met het vernieuwen van de garderobe was de verbouwing, die eerder had plaatsgevonden, nu afgerond.

Nieuwe lockers rechts

Nieuwe wisselcabines

Herstart na vernieuwing

Na alle 'bouwperikelen' van de voorgaande maanden kon de aandacht weer gaan naar de

zwembadactiviteiten. De bezoeker stond weer centraal! Alle lessen, baantjeszwemmen, vrijzwemmen, sauna en zonnebank en het verenigingszwemmen waren weer zonder bouwoverlast te bezoeken.

In de diverse vakanties was weer van alles te doen. Begin november 1997 werd zelfs een wereldrecordpoging ondernomen door zoveel mogelijk mensen mee te laten doen aan een Aquarobic-les. Dit was een onderdeel van de landelijke Sportfondsen Recorddagen. Op 2 november, exact om 12.00 uur, kon iedereen die op dat moment aan het zwemmen was meedoen aan deze poging, zonder bijbetaling uiteraard. In de Nijmeegse Sportfondsenbaden waren negentig enthousiaste deelnemers. Landelijk waren het een kleine 2500, duidelijk meer dan de 137 bij een vorige recordpoging.

Recordpoging

Sportfondsen Nederland boden vaker landelijke activiteiten aan, zoals bij de start van het nieuwe schoolzwemjaar in september 1997 de Romeinse Spelen. Deze waren een week lang onderdeel van het schoolzwemprogramma. De zwemlesleerlingen werden op zwemniveau ingedeeld en konden daardoor veilig meedoen aan de spelonderdelen. Dit was een week lang plezier tijdens de les, met zeer enthousiaste kinderen.

Romeinse spelen

Aanpassing zwemdiploma's

In Sportfondsenbad Dukenburg, evenals Oost en West, werden in 1997 de diploma-eisen van

de Nationale Raad Zwemdiploma's gehanteerd. Na een landelijke enquête bleek dat de geldende diploma-eisen niet meer aansloten bij de toenmalige recreatiemogelijkheden en het nodig was deze eisen te veranderen. De lesstof werd aangepast. Met behalen van dit nieuwe Zwem-ABC waren leerlingen beter getrainde zwemmers. Hierdoor waren leerlingen beter voorbereid op de verschillende situaties die men in dit waterrijke land kon tegenkomen.

In het zwembad werd ervaring opgedaan met een langere lestijd, nodig om de nieuwe diploma-eisen goed uit te kunnen voeren. Na enige tijd bleek dat een wekelijkse les van een uur voor 4- en 5-jarigen een te grote belasting was en lessen van dertig minuten, twee keer per week, een te grote belasting betekende voor veel ouders. Gekozen werd voor lessen van drie kwartier een keer per week. Op 1 oktober 1998 kwamen de toenmalige zwemdiploma's te vervallen. Daar kwam het eerder genoemde Zwem-ABC voor in de plaats.

Veiligheid

Sportfondsenbad Dukenburg had sinds 1984 een waterglijbaan van 35 meter. In een artikel van 1 oktober 1998 in *de Gelderlander* was te lezen dat toenmalig staatssecretaris Vliegenghart van VWS speeltoestellen in zwembaden, zoals kleine en grote glijbanen, onder dezelfde wettelijke regeling wilde hebben als speeltoestellen in speeltuinen. Daardoor kon men meer controle uitoefenen op kwaliteit, onderhoud en veiligheid van deze toestellen. Tijdens een keuring door de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) ergens rond 2003 kwam de glijbaan niet door deze keuring en werd die verwijderd. Een nieuwe baan plaatsen was niet rendabel, gezien de investering hiervoor. Daarbij had Sportfondsenbad Dukenburg inmiddels een wat ouder publiek voor wie actie een andere betekenis had.

Veiligheidssticker

Tekst: Wil Rengers

Foto's: zwembad Dukenburg

Ons kantoor bevindt zich in
Meijhorst 70-39, lokaal 1

Openingstijden: maandag t/m

Het is nog onduidelijk op w
de inschrijfdag georganise

U kunt bij ons alle

Tel.: 024 - 344 4157 Mail:

De actuele informatie staat vanaf eind juni op onze website: www.s

Cluster Creatief

Bloemschikken - Ruud Peelen Donderdag, 13.30-15.30 uur

Collages maken - Rieja Hendriks Donderdag, 10.00-12.30 uur

Kledingadvies - Marijke Minnema Woensdag, 10.00-12.00 uur

Rolstoel- en rollatordansen - Wiepy van Kuppeveld

Donderdag, 19.30-21.30 uur

Tekenen & schilderen - Rina Dijkstra

Woensdag of Vrijdag, 10.00-12.00 uur

Cluster Cultuur

Het culturele uitje (2021) - Ron Milder Vrijdag, 11.00-13.00 uur

Noord Griekenland (2022) - Ron Milder Vrijdag, 13.00-14.30 uur

Oriëntatie culturele reis (2022) - Ron Milder Vrijdag, 11.15-12.45u

Filosofie Leesgroep - Jan van Alem Dinsdag, 13.30-15.30 uur

Filosofie Beginners - Jan van Alem Woensdag, 13.30-15.30 uur

Kunstbeschouwing - Henk Achten Maandag, 13.30-15.30 uur

Leesgroep Literatuur - Hans Wegman Dinsdag, 10.00-12.00 uur

Nederlandse poëzie - Debby Hertsbergen Vrijdag, 10.00-12.00 uur

Klassieke muziek - Dick van Eck Woensdag, 14.00-16.00 uur

Populaire muziek - Ronald v.d. Logt Vrijdag, 11.00-13.00 uur

Cluster Diversen

Biljarten Beginners - Cor Appelhof Donderdag, 10.00-13.00 uur

Biologie 1 ('21) en 2 ('22) - C. Menheere Dinsdag, 09.00-11.00u

Bridge Beginners - Hetty & Betty Vrijdag, 13.30-15.30 uur

Qigong - Anita de Leeuw Vrijdag, 09.30-10.30 en 11.00-12.00 uur

StAAD Koor (januari '22) - Gerrit Vos Woensdag, 13.45-16.00 uur

Voetreflexologie, niveau 1 (2021) Woensdag, 09.30-11.30 uur

Voetreflexologie, niveau 2 (2022) Woensdag, 09.00-11.00 uur

Cluster Computer

Android Beginners - Ronald v.d. L.

Android Gevorderden - Ronald v.

Windows Niveau 3 - Ronald v.d. L.

iPhone Beginners - Ronald v.d. L.

Videobewerking Beginners - Joop

Fotobewerking Beginners - Joop

Fotobewerking Gevorderden (202

Dinsdag, 13.15-15.00u

Windows Beginners - Joop Cuijter

Microsoft Office Pakket - Dick van

Woensdag, 09.00-11.00 uur (d.w.z.:

Inloop- en oefenuren - Sigrid & A

Cluster Talen

Engels Conversatie - Paul van Sti

Donderdag, 10.00-12.00u

Frans Gevorderden - José Hofstra

Donderdag, 10.00-12.00 uur

Spaans Beginners - Twinkel v.d. M

Maandag, 13.15-15.00u

Spaans Vervolg - Twinkel v.d. Meij

Maandag, 11.00-12.45u

Spaans Conversatie - Twinkel v.d.

Spaans: Preposiciones (voorzets

Woensdag, 13.00-16.30 uur, start 10

Spaans: Los Pasados (verleden ti

Donderdag, 13.00-16.30 uur, start 1

Wijkcentrum Dukenburg,
1.24 (eerste verdieping)
vrijdag van 09.00 - 12.00 uur.
elke datum en hoe dit jaar
seerd zal gaan worden!
en met pin betalen.
staaddukenburg@gmail.com

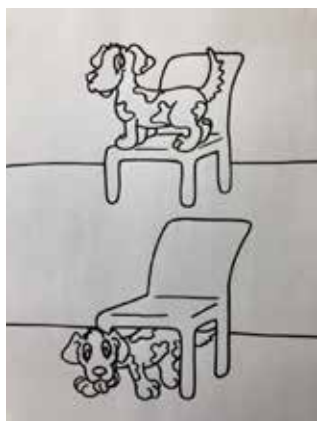
staad.nl

Logt Maandag, 11.00-13.00 uur
d. Logt Dinsdag, 11.00-13.00 uur
Logt Woensdag, 11.00-13.00 uur
Logt Donderdag, 11.00-13.00
p Cuijten Maandag, 13.15-15.00u
Cuijten Dinsdag, 13.15-15.00u
(22) - Joop Cuijten
n Dinsdag, 15.15-17.00 uur
n Eck
Bestandbeheer-PowerPoint-Excel-Word)
ns Vrijdag, 09.00-11.00 uur

phout

Meijden

ijden

Meijden Woensdag, 9.00-11.00u

els) - Anneke Smits
0-11, 4 lessen à € 45,=
jd) - Anneke Smits
1-11, 4 lessen à € 45,=

VACATUREMELDING StAAD

Vanuit een sociaal belang biedt StAAD in en voor Dukenburg zinvolle vrijetijdsbesteding aan. Wij brengen mensen bij elkaar die op verschillende gebieden gezamenlijk actief willen zijn met mensen die hun kennis en vaardigheden willen delen en onderhouden. Wij doen dit in een open en vertrouwde omgeving zonder winstoogmerk. Alle functies bij StAAD worden door vrijwilligers verricht.

In verband met het aanstaande vertrek van een tweetal bestuursleden zoekt StAAD op korte termijn:

EEN VOORZITTER

De voorzitter is het gezicht van de stichting. Zijn/haar taken zijn:

- Het leiden van de vergaderingen van het bestuur
- Initiatieven nemen
- Coördineren en uitvoeren van bestuurswerkzaamheden
- Vertegenwoordiging van de organisatie naar binnen en buiten

EEN SECRETARIS

De secretaris is de schrijver van het bestuur en daarmee van de organisatie. Zijn/haar taken zijn onder meer:

- Schrijven van brieven of andere stukken namens de stichting
- Archiveren van ontvangen brieven en het bewaren van afschriften van verzonden brieven
- Maken van verslagen en notulen van de diverse vergaderingen

Vervolgens is op het StAAD-kantoor behoefte aan **EEN OFFICE MANAGER**. De office manager is de schakel tussen het bestuur en de kantoorvrijwilligers.

Binnen het team **StAAD-Special** zijn we op zoek naar 2 nieuwe leden. De taken van de leden van het team **StAAD-Special** bestaan uit het verrichten van alle werkzaamheden die verband houden met het organiseren van ontmoetings- en themabijeenkomsten.

Wilt u meer informatie over één van deze functies, dan wel bent u hierin geïnteresseerd dan kunt u contact opnemen met het bestuur van StAAD, t.a.v. Nicole Goedee: staaddukenburg@gmail.com

Alles voor de lekkerste zomerborrel.

Ontdek de lekkere Prijsfavorieten van Albert Heijn Meijhorst en Albert Heijn XL Dukenburg.

Prijsfavorieten.

Altijd laag geprijsd

0.99

AH Ribbelchips
naturel
Zak 250 gram

Dat is het *lekkere* van Albert Heijn

6.79

Brouwers Bier krat
Krat 24 flesjes à 0.3 liter

1.89

AH Olijven
met knoflook
Bakje 200 gram

2.46

AH Kaasblokjes
jong belegen 48+
Bakje 180 gram

0.99

AH Cocktail-
borrelnoten
Zak 250 gram

Tom Stuart in Meijhorst

René van Beek in Zwanenveld

Twee nieuwe Albert Heijns in Dukenburg

Dukenburg heeft twee spiksplinternieuwe Albert Heijnwinkels, een in Zwanenveld en een in Meijhorst. De laatste zit zelfs in een nieuw gebouw.

De Albert Heijn XL in Winkelcentrum Dukenburg is verbouwd en iets groter geworden. In Meijhorst is het oude pand van Albert Heijn gesloopt. Daarnaast is een twee keer zo grote nieuwe winkel verrezen. Supermarktmanager Tom Stuart is trots. 'Zelden is het contrast groter geweest dan nu', meldt hij. Een kleine donkere supermarkt werd een ruime lichte zaak.

Beide winkels hebben min of meer dezelfde indeling. Wat het eerste opvalt is de ruimte. Geen smalle paden waarin je elkaar lastig kunt passeren, maar brede. Op veel plekken zijn de paden drie winkelwagentjes breed. Die ruimte spreekt de klanten erg aan, zo blijkt uit hun reacties.

Veel vers

In beide zaken kom je als eerste op de versafdeling. 'Er is veel meer ruimte voor vers dan vroeger', vertelt supermarktmanager René van Beek van AH XL. 'Daarbij gebruiken we nieuwe technieken. Groente en fruit worden verneveld, zodat ze niet uitdrogen.' Zwanenveld had al een ruim assortiment, in Meijhorst was het kleiner. Dat is uitgebreid, alhoewel het niet zo ruim is als in de XL. AH in Zwanenveld heeft een sushibar, Meijhorst niet. Daar kun je wel versgeperste sinaasappelsap nuttigen. Voor sterke drank moet je naar Zwanenveld. Daar is naast de XL een Gall & Gall.

Albert Heijn staat bekend als een 'luke supermarkt'. Het bedrijf heeft echter ook artikelen waarmee het kan concurreren met de discountsupermarkten. Stuart: 'Albert Heijn

heeft met de Prijsfavorieten een kwalitatief goed assortiment voor discountprijzen.' Hij meldt nog een voordeel: 'Klanten kunnen met ons spaarzegelsysteem een rendement halen van 6 procent.'

'We hebben ook een andere lang gekoesterde wens van de klant in Meijhorst gerealiseerd', vertelt Stuart. 'Alle kunststof winkelwagens zijn vervangen door splinternieuwe stalen winkelwagens. Met een houder voor de handschoner en een houder waarin men een beker heerlijke koffie van vers gemalen bonen die bij de entree te verkrijgen is kwijt kan. De koffie kan overigens ook genuttigd worden in de zithoek die binnen in het entreeportaal is gerealiseerd. De krant ligt klaar.' Dezelfde voorzieningen bestaan al langer in Zwanenveld.

Meijhorst heeft voor het eerst zelfscankassa's. Zwanenveld had die al, maar het aantal is fors uitgebreid. Er wordt veel gebruik van gemaakt, in Meijhorst al door 40 procent van de klanten. Het aantal bemenste kassa's is verminderd, maar dat levert geen problemen op, melden Van Beek en Stuart.

Zelfde personeel

Wat niet is veranderd is het personeel. Het zijn dezelfde mensen, meestal afkomstig uit de wijk. In Meijhorst werken 115 mensen en in Zwanenveld 275. 'Daarmee maak je niet alleen in de rol van winkel impact in de wijk, maar heb je ook als werkgever een grote rol', vindt Stuart.

Sommige klanten nemen winkelwagentjes mee naar huis en brengen die niet terug. 'Iedere week halen we die wagentjes uit tuinen en andere plekken op', aldus Van Beek. 'Als iemand ons waarschuwt dat er een winkelwa-

gentje ergens buiten het winkelcentrum staat, halen wij hem op.'

Dat gebeurt nu ook in Meijhorst. Maar dat verandert. Stuart: 'Er komt een ringleidingsysteem om de vermissing van winkelwagens tegen te gaan. Daar ben ik blij mee.' Van Beek zou dat ook wel willen, maar door de grootte en de directe omgeving van Winkelcentrum Dukenburg is dat daar niet mogelijk.

Aangenaam

Bij hoge buitentemperaturen blijft het binnen koel. In Meijhorst 'heerst een aangename temperatuur ondanks glazen pui. Het heeft een hoog plafond', meldt Stuart. Ook in Zwanenveld is de temperatuur dan aangenaam. 'Als het buiten warm is, is Winkelcentrum Dukenburg, dus ook de AH XL, hartstikke koel', zegt Van Beek. Er is dan nóg een koele plek: de parkeergarage onder het winkelcentrum. Daar kunnen automobilisten de eerste twee uur gratis terecht, op zondag de hele dag. Er is voldoende plek. Dat geldt ook voor Meijhorst, zeker als binnenkort de hele parkeerplaats klaar is. Hier is parkeren altijd gratis, maar vlakbij de winkels wordt het gebruik van een parkeerschijf verplicht. Dit is om te voorkomen dat mensen hier de hele dag hun auto laten staan. Dat kan verderop op hetzelfde terrein.

Bevalt goed

De vernieuwde Albert Heijn XL is nu vier maanden open, de nieuwe Albert Heijn in Meijhorst bijna drie maanden. Hoe bevalt het? 'Heel goed', antwoordt Van Beek. 'Ik krijg alleen maar positieve reacties.' Stuart bevestigt dat: 'Mijn algemene indruk is dat de mensen heel blij zijn dat dit gebeurd is.'

Tekst: René van Berlo

Foto's: Jacqueline van den Boom

Schoen- kunstenaar exposeert

Al vanaf april is in Museum Jan in Amstelveen gedurende enkele maanden het werk te bewonderen van Nijmegenaar Jan Jansen, schoenkunstenaar. De expositie kreeg de naam mee *Op de leest van Jan Jansen/60 jaar schoenen & Dutch Design*. De zeer creatieve schoenkunstenaar wordt in de Italiaanse Vogue vleiend *the crazy shoe maker* genoemd. Andere media melden dat Jan Jansen zijn faam te danken heeft aan de extravagante zwevende hak en de bamboe damesschoen van zijn hand. Omdat zijn vader verkoopleider was bij de kinderschoenenfabriek Nimco, ontwikkelde zijn zoon Jan een grote belangstelling voor schoeisel. Eenmaal onder de wapenen, werkte Jan op vrije zaterdagen in een Nijmeegse schoenenzaak. Uit nieuwsgierigheid ontleedde hij stappers en bekeek hij hoe die er van binnen uitzagen. Vervolgens liep hij stage bij een schoenenfabriek in Brabant. Ook leerde hij tekenen op de avondopleiding van de kunstacademie in Eindhoven en voltooide hij zijn vakopleiding op de schoenmakersvakschool in Waalwijk. Het Brabantse stadje waar dit jaar de opening gepland staat van het Nieuwe SchoenenMuseum aan het Raadhuisplein is leuk voor een uitstapje. In onze eigen stad in de Houtstraat vindt men de exclusieve, kleurrijke schoenenwinkel van Jan Jansen (80).

Ijsberen

Mats groeide vrijwel gelijktijdig op met de baby-ijsbeer Knut. Mats in Gelderland en Knut in de Berlijnse dierentuin. De ouders van Mats waren stapelgek op hun jochie, terwijl Knut door zijn moeder Tosca werd verstoten. De tweelingbroer of -zus van Knut was bij de geboorte al overleden. De berenouders van Knut waren familie van elkaar. Dat kan, net als bij mensen, de oorzaak zijn geweest van de dood van de ene babybeer en de uiteindelijk zwakke gezondheid van Knut. Maar oppasser Thomas Dörflein nam liefdevol de verzorging en opvoeding van Knut op zich. Het beertje en Thomas vormden een onverbrekelijk koppel en werden alom bekend. De Zoologische Garten Berlin bezat plotsklaps een goedbezochte attractie in de historische Duitse metropool. Totdat het noodlot toesloeg en Knut als vierjarige ijsbeer eerst aldoor rondjes liep in zijn verblijf, in het water viel en verdronk. Jaren later werd vastgesteld dat Knut leed aan een auto-im-

muunziekte die hem een hersenvliesontsteking bezorgde, gepaard gaande met een epileptische aanval. Een ijsbeer verdrinkt immers niet zomaar.

Intussen had baby Mats een ijsbeer als knuffel gekregen, die hij Knoet noemde. Waar kleine Mats ook sliep, in zijn eigen bedje of logerend, kamperend, pyjamafeestjes, Knoet was erbij. De witte katoenen draadjesvacht van Knoet moest van tijd tot tijd wel gewassen worden: Knoet in bad, met behulp van Mats' moeder. Op een kledjesmarkt van haar basisschool vond Bente, het zusje van Mats, op enig moment een (tweeling-)broertje voor Knoet die door Mats dankbaar geadopteerd werd als Knud. Knud was duidelijk niet zo vaak gewassen als zijn maatje, dus ook hier: Knud in bad. 'Maar mam, net als Knoet mag Knud niet met zijn gezichtje onder water, hoor, want hij kan zijn neus niet dichthouden.' Toen die er in Groesbeek net geplaatst was genoot Mats van de fraai uitgebeelde ijsbeer bij de Zevenheuvelenweg. Vooral de stoere jongen bovenop de ijsbeer maakte flink indruk.

Cuijk

De organisatie van de Vierdaagse-wandelmarsen heeft net als vorig jaar gezorgd voor een alternatief. De echte fans van het evenement kunnen zich dan toch enigszins uitleven in de derde juliweek. Dat hoeft niet in Nijmegen of de etappeplaatsen te zijn. Maastrichtenaren, Almeloërs, Amelanders of Hagenezen kunnen in de eigen omgeving op pad. Dus niets let ons om als Dukenburger te wandelen rondom de Vierdaagse-pleisterplaatsen Elst, Wijchen, Groesbeek en Cuijk. De redactie zet de mogelijkheden op een rijtje. De lezer kan zelf kiezen van welke website een geschikte wandeling geplukt wordt. Voor stadsdeelbewoners die niet over internet beschikken, vist de redactie er enkele uit met een iets nadere beschrijving. Enne, deze wandelingen zijn natuurlijk elke mooie dag van het jaar te lopen.

Elst: Hier springt met stip in het oog: route 333644 *Park Lingezege*. Voorzien van een duidelijk kaartje voor de bijna tien kilometer aan wandelpaden, die ook langs het charmante riviertje de Linge komen. De route start en eindigt bij het gastvrije Linge Hotel aan de Dorpstraat in Elst. De wandeling gaat in noordelijke richting naar de zuidrand van buurplaats Elden en

dan terug langs de Rijkerswoerdse Plassen. Wie oog heeft voor de natuur kan hier zijn/haar hart ophalen. Een tweede wandeling rond Elst, ook weer vanaf het Linge Hotel, gaat deels langs hetzelfde tracé helemaal naar Nijmegen (bijna twintig kilometer). Dit is dus geen rondje, maar een halve-dagmars.

Wijchen: Onder de noemer *Wandelen rond Wijchen* worden via internet de elf beste wandelingen gepromoot, compleet met routekaartjes. De redactie selecteerde: route 1: Uiversnest – koortsboom – kapel, 17,3 kilometer. Rondje vanuit Tolhuis. Goed begaanbare paden, gemiddelde wandeling, goede conditie vereist. En route 4: Uiversnest – koortsboom – kapel. Rondje vanuit Weezenhof. Makkelijke wandeling, eenvoudig begaanbare paden, 4,27 kilometer. Geschikt voor ieder niveau. Beschrijving op te vragen via meijhorst6169@gmail.com. In Wijchen zelf is wandelen rondom het Wijchens Meer ook heel goed te doen. Parkeer auto of fiets, of stap de bus uit nabij het zwembad. Kies daar links- of rechtsom, maakt niet uit, het wandelpad. Omdat het meer tweemaal wordt onderbroken door de openbare weg, kan men het rondje om het water zo lang maken als men zelf wil. De enige routetip is: houd het water steeds aan je zijde, dan kom je vanzelf

terug op de startplaats. Een wandeling rondom het hele meer kost iets meer dan een uurtje. Een bijzonderheid vorig zomer: er zwom toen één zwarte zwaan achter het zwembad. Er is rond het water altijd leven in de brouwerij, er staan informatieborden en er is kunst te zien.

Groesbeek: Groesbeek dat tegen de Duitse grens aanleunt en daardoor een beetje voelt als *buitenland*, is voor duizenden wandelaars vooral bekend om de Zevenheuvelenweg. Groesbeek komt met twintig mooie wandelingen, waarvan er zes starten midden in Groesbeek zelf bij het station van de Draisine (fietslorry naar Kleef vv). Het nieuwe hart van de grensplaats biedt voldoende vertier om er ook even te vertoeven. Route 17 (nummering op internet, of de wandeling zelf ook dit nummer draagt is niet vermeld) is een kuitbreker van ruim negentien kilometer en draagt de naam De Bruuk – Kiekberg. Een goede conditie is vereist. De paden zijn goed begaanbaar. Deze route is zeker een alternatief voor de zeven-heuvelen, want er zit reliëf in het landschap. Als beloning krijgt men mooie natuur te zien. Bijzonderheid: Groesbeek heeft nog een VVV voor meer toeristische informatie. Dit vreemdelingenverkeersbureau zit links in het gemeentehuis, naast de politiepост. In het gemeentehuis hangt een indrukwekkende wanddecoratie.

Cuijk: Google *Wandelen rond Cuijk* en er komen zestien leuke wandelingen in beeld. De afstand, tijd, moeilijkheidsgraad en nog meer details geven bij de kaartjes ruimschoots informatie. De meest charmante omgeving voor elke recreant vindt de redactie de wandeling *Strandpaviljoen Dushi 2.0 – strand met zwemgelegenheid*. Een makkelijke route van een kleine vijf kilometer, goed begaanbare paden, geschikt voor elk (fitness-)niveau. Met een stop bij Dushi, of diagonaal aan de overkant, als dat kan. Waarom? Bij Dushi (schatje in het Papiaments van onze Antillen) kun je met een beetje fantasie denken dat je je op de Caribische klip Curaçao bevindt. Aan de overzijde van de Mookerplas voelt het als het Middellandse Zeegebied. Goed voor een vakantiegevoel in eigen omgeving.

'Alle seinen op groen voor tekenziekten'

... lezen we in een ingezonden artikel op pagina 42. En verder, onze nieuwe stadsecoloog schetst prachtige vergezichten. In het bijzonder kruidenrijke bloeiende grasvelden. We zien ze zich al ontwikkelen: de paardebloemen overheersen. Straks kunnen onze (klein) kinderen door hoogopgaande grassen waden om de speelgelegenheid in het plantsoen te bereiken. In het voorbijgaan tredend in hondendrollen met bijbehorende wormen. Geen woord over de risico's: aanraking met teken - bij uitstek voorkomend in hoogopgaande gras-/kruidenbegroeiing - levert het risico van een tekenbeet op.

Meest genoemd mogelijk gevolg: de ziekte van Lyme, die heel wat ellende kan veroorzaken. Huisdieren - honden/katten - kunnen zo'n teek ook mee naar binnen brengen. Ander mogelijk gevolg is tekenencefalitis, een virale hersenontsteking. Wanneer u denkt dit komt in onze streek niet voor? Kijk dan eens op de site van het RIVM (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu) en de verspreidingskaart van TBE (Tick-Borne Encephalitis).

Wijkpark Meijhorst verblijfspark maken

Maar het is niet één persoon en één ingezonden artikel. Bewonersorganisaties zijn al jaren druk om bijvoorbeeld het *Wijkpark Meijhorst* fatsoenlijk gemaaid te krijgen. Dit mooie bomenleerpark moet toch een verblijfspark zijn. Picknicken, met mooi weer in het gras zitten, spelende kinderen. Maar nee, gemeentelijke toezeggingen werden steevast niet nagekomen, documenten met afspraken verdwenen (maar goed dat de vrijwilligers ze nog wel hadden). Een onprettig onkruidpark, volgens velen, is het resultaat!

Speeltuin Speeldijk verleden jaar gemeden

Ook rond de speelplekken van kinderrijke gebieden is het ronduit een ramp. Het lange gras blijft langer nat, een balspel is haast onmogelijk en vooral, ja vooral de grotere hoeveelheden hondenpoep. Het hoge onkruid is kennelijk een vrijbrief voor hondenbezitters om hun

Kleurrijk op plekken waar het kan

honden daarin uit te laten en dan zeker niet op te ruimen. Ouders zijn er helemaal niet blij mee als hun kind 'vol schijt thuiskomt', aldus een moeder. Nog afgezien van de mogelijke ziektes die dit kan veroorzaken.

'Mijn kind laat ik niet meer buiten spelen in het lange natte gras', vertelt een ouder bij school, 'met drijfnatte sokken en schoenen.' De schoenen zijn vaak niet droog als ze de volgende morgen naar school gaan*). En: 'Afgelopen jaar stond ook het onkruid in de speeltuin van de Staddijk heel hoog. Noodgedwongen zijn we toen heel vaak naar Wijchen gereden waar de kinderen wel fatsoenlijk konden spelen.'

Ook ruimte voor spelen en verblijven nodig

Dukenburg heeft kilometerslange grenzen aan het buitengebied, zo gaat de schrijver van het ingezonden stuk verder. Het heeft ook dankzij de aanleg in de jaren 70 en 80 jaren veel groen. Is dit een reden om dat groen verder te laten verwilderen? Een verwilderde Goffertweide zou meer natuurwinst opleveren, denkt u niet? Hoe dan ook: moet Dukenburg - nu met veel groter risico - voor de tweede keer als proefgebied fungeren?

Ondertussen meldt het Rode Kruis dat eenderde van de tekenbeten wordt opgelopen rondom huis. Naast de ziekte van Lyme ruikt ook het TBE-virus, dat kan leiden tot hersenvliesontsteking, op in Nederland. Het is inmiddels al in negen van de 24 GGD-districten gesignaleerd. Een eerste schrik was er bij ouders toen eind mei de kinderen met bultjes op de benen thuiskwamen. Controleren op te-

ken moet in ieder geval bij elke avonddouche standaard worden.

Gezonde bijenvolken

Dukenburg is het groenste stadsdeel van Nijmegen. De zes gezonde bijenvolken in Meijhorst geven aan dat het wel goed zit in ons stadsdeel. Dukenburg heeft ruimte genoeg voor het mooie initiatief waar stadsecoloog Ingeborg Swart voor staat. Maar door die ruimte is er ook plek genoeg om speel- en verblijfsgebieden goed gemaaid te houden, Ingeborg zal het in het versteende Nijmegen-Oost veel moeilijker krijgen.

De manier waarop het nu gaat krijgt veel verweer en doet bij velen anders vermoeden. 'Nee', gaf een ouder aan, 'stop met deze botte en gevaarlijke bezuiniging.'

Peter Saras

(Portretfoto: Jacqueline van den Boom.

Foto bloemen: Peter Saras)

*) We kennen allemaal het fenomeen dat kinderen zonder ontbijt naar school gaan. Maar we mogen ook wel stil staan bij het feit dat vele kinderen nooit op vakantie gaan. De speelplekken met speeltoestellen en grasvlaktes waar ze kunnen spelen en een balletje trappen zijn 'hun vakantie'. Ook zijn ouders al blij wanneer kinderen twee setjes kleren hebben, bij heel veel is het maar één paar schoentjes. Dit maaibeleid werkt niet mee voor deze gezinnen.

Dukenburg in stukjes

BEVER IN DE TUIN

Als groen stadseel is Dukenburg gezegend met veel dieren en planten. Dat is essentieel voor een gezonde leefomgeving en fijn om naar te kijken. Maar soms komt het wel erg dicht bij. Want wat als er een bever in je tuin zit?

Steeds meer bevers maken Dukenburg hun thuis. Dat is een heel goed teken. Bevers zijn kieskeurig en hebben een groene omgeving nodig om zich thuis te voelen. Dat ze nu in Nijmegen zitten betekent ook dat ze af en toe op zoek gaan naar nieuw leefgebied. In die zoektocht kunnen ze af en toe een tuin in wandelen, vooral de tuinen langs het water. In principe kan dat helemaal geen kwaad. Bevers zijn rustige wezens die vooral 's nachts actief zijn. Het enige lastige is dat ze graag aan bomen knagen. Maak je je zorgen om een of meer bomen in je tuin, bijvoorbeeld omdat er al knaagsporen aan zitten? Dan kun je die makkelijk beschermen. Als je de stam in gaas wikkelt kan de bever er niet meer aan knagen. Kies wel voor gaas met wat dikker draad, zodat de bever het niet kan doorbijten.

Bevers zijn mooie, bijzondere dieren. Bovendien zijn ze landelijk beschermd en erkend als bedreigde diersoort. We mogen trots zijn dat die tegenwoordig in Nijmegen, en dan vooral in Dukenburg, voorkomen. Geniet dus als je er een ziet. Wil je het beheer en de wetenschap een handje helpen? Geef je observaties dan door via waarneming.nl. Dat kan als je een bever hebt gezien, maar ook foto's van sporen zijn zeer welkom.

Tekst: Ingeborg Swart, gemeente
Foto: Ineke Klaassen

BOUWDORP DUUK GAAT DOOR

De knoop is doorgehakt en de beslissing is genomen, Bouwdorp Duuk gaat door. De organisatie was al in januari gestart met de voorbereidingen, maar het vooruitzicht was toen nog zeer onzeker. Vorig jaar kon het bouwdorp ondanks alle voorbereidingen niet doorgaan. En ook dit jaar waren er veel onzekerheden.

Corona

De ontwikkelingen van de coronamaatregelen worden op de voet gevolgd. Ze zien er momenteel rooskleurig uit, maar er moet uiteraard gewacht worden op de goedkeuring van de gemeente. Ook deelt de gemeente mee aan welke coronaregels de bouwdorpen moeten voldoen voordat ze een vergunning krijgen om te starten. Een speciaal coronateam is uit de vrijwilligers samengesteld om het een en ander op papier te zetten en nu is het wachten op de goedkeuring.

Inschrijving gestart

De organisatie van Bouwdorp Duuk ziet het positief in en is alvast de inschrijving ge-

start op vrijdag 11 juni 2021. Uiteraard allemaal onder voorbehoud dat er toestemming wordt verkregen van de gemeente en met de coronaregels die op dat moment gelden. Maar ook vrijwilligers kunnen zich inschrijven: er zijn er nog veel te weinig. Zonder hen kan het bouwdorp niet draaien. Belangstellende vrijwilligers kunnen zich aanmelden via de website. Er zijn diverse afdelingen, dus voor elk wat wils. Ook jongeren (13-18 jaar) die willen helpen krijgen een kans. Je komt te werken in een gezellig team en zorgt voor een vakantie-weekje (vaak het enige) voor de kinderen. Je tovert een glimlach op hun gezicht!

Alle vrijwilligers van het bouwdorp kijken er naar uit, ze hebben er zin in.

Bouwdorp Duuk is van zaterdagmiddag 21 tot en met woensdagmorgen 25 augustus 2021. De kosten zijn 18 euro, inschrijven via de website: www.bouwdorpdruk.nl.

Tekst: Anja de Greeff. Foto: Peter Saras

INITIATIEF VAN MICHİ, JU-KI EN KRACHTWERK NIJMEGEN

Het begon op vrijdag 8 november 2019 tijdens de activiteitenmarkt in Meijhorst. Daar stonden Niek Hermesen van Trainingscentrum Michi, Tineke Klaasen van Ju-Ki en Marieke Burghouts van stichting Krachtwerk Nijmegen met ieder een eigen stand. Niek en Marieke raakten tijdens de activiteitenmarkt in gesprek over hun werkzaamheden binnen Dukenburg en omstreken. Niek maakte de link met Marieke en haar visie om vrouwen in hun kracht te zetten en Tineke van Ju-Ki, die Ju-Ki weerbaarheids-trainingen voor vrouwen organiseert.

Het bleef niet bij die ene ontmoeting. In februari 2020 startte de weerbaarheidstraining voor twaalf vrouwen in de Buurthuiskamer van Tolhuis. Helaas mochten de trainingen niet meer plaatsvinden in verband met COVID-19. Maar al die tijd wist Marieke contact te houden met Niek en Tineke. Daarnaast onderhield ze een warme band met de vrouwen die de weerbaarheidstraining en de bijeenkomsten in de Buurthuiskamer hadden bezocht.

In maart 2021 informeerde Marieke bij Niek en Tineke om de samenwerking te intensiveren. Niek, Tineke en Marieke hebben de mouwen opgestroopt, de handen in één geslagen en een zorgvuldig programma ontwikkeld, *training Krachtwerk* genaamd. Deze training is ontwikkeld om vrouwen, die het ontzettend nodig hebben, weer in hun kracht te zetten. Niek geeft de aftrap met de training *laagdrempelig bewegen*. Tineke volgt met de Ju-Ki weerbaarheidstraining, in combinatie met de bijeenkomsten die Marieke zal gaan begeleiden.

Als een rode draad tijdens de trainingen en bijeenkomsten komen Hoofd, Hart en Handen aan bod.
Hoofd: kennisverrijking, inzicht krijgen in talenten vanuit eigen regie.
Hart: gevoel.
Handen: uitdagingen aangaan, doen.

Training Krachtwerk

Voor wie?

Voor alleenstaande vrouwen, met of zonder kinderen, die baat hebben bij een hulptraject. Voor wie reguliere hulp niet betaalbaar is of niet geholpen heeft.

Zou je graag meer in je kracht willen staan en blijven, jouw talenten willen (her)ontdekken en meer verbinding krijgen/houden met de maatschappij en ben je bereid naar jezelf te kijken en nieuwe stappen te zetten? Dan is training Krachtwerk iets voor jou.

In samenwerking met trainingscentrum Michi, weerbaarheidstraining Ju-Ki en door subsidie van de gemeente Nijmegen heeft stichting Krachtwerk Nijmegen in totaal veertig trainingen en bijeenkomsten kunnen ontwikkelen.

Wat kun je verwachten van de training? Samen met ons, Niek Hermesen (trainingscentrum Michi), Tineke Klaassen (Ju-Ki) en Marieke Burghouts (stichting Krachtwerk Nijmegen) werk je naar door jouw zelf gestelde doelen. Wij gaan met jou ontdekken hoe wij jouw kracht en zelfredzaamheid kunnen verhogen. Door zelf inzicht te krijgen in jouw talenten, maar ook door jouw valkuilen bespreekbaar te maken. Dat zal zeker niet altijd makkelijk zijn.

Maar wij zullen jou hierin ondersteunen, zodat je sterker in het leven staat, meer durft te laten zien wie je bent en een bijdrage levert aan de maatschappij.

Waar?

Dinsdagochtend van 10.00 tot 11.30 bij trainingscentrum Michi, Staddijk 41, Nijmegen, met uitzondering van de schoolvakanties. De eerste training start op dinsdag 7 september 2021.

Aanmelden

Er is maar een beperkt aantal plaatsen beschikbaar (maximaal veertien personen). Wil je verzekerd zijn van een plek, meld je dan aan bij Marieke Burghouts op mailadres: info@krachtwerknijmegen.nl of stuur een bericht/appje naar 06 52 30 09 08.

Wij vragen aan iedere deelnemer een bijdrage van 40 euro. Dat is omgerekend 1 euro per training. Stichting Krachtwerk Nijmegen is aangesloten bij de MEE-DOEN-regeling van de gemeente Nijmegen.

**Tekst: Niek Hermesen,
Tineke Klaassen en Marieke Burghouts
Foto: Michi, Ju-Ki en Krachtwerk Nijmegen**

GILBERT DE BRUIJN: STADSPARK STADDIJK

2 centimeter geluk noem ik het altijd. Het vinden van de eerste blauwtjes in het park. Na de voorjaarsvlinders is het even stil omdat de rupsen de tijd nodig hebben en dit jaar was alles een beetje later.

Maar als je nu gaat wandelen en regelmatig de tijd neemt om de omgeving te observe-

ren zie je de blauwtjes vanzelf fladderen, ook allerlei andere insecten genieten volop van de zon en de overvloed aan eten.

Beste tijd om de vlinders te spotten is tussen 9.00 en 12.00, maar ook in de middag is er genoeg te zien.

Tekst en foto: Gilbert de Bruijn

KUNSTWERK VERHUIST NAAR DUKENBURG

Het kunstwerk van Narcisse Tordoird komt definitief naar Dukenburg. De kunstenaar is akkoord gegaan.

Het kunstwerk staat nu nog op het Kelfkensbos. Dat plein ondergaat een metamorfose, waarin geen plaats is voor de blauwe

draden. Dukenburgers en de commissie Beeldende Kunst kozen voor de hoek van de Van Boetbergweg en de Van Apelterenweg. Daar komt het ook, waarschijnlijk in augustus aanstaande.

Tekst René van Berlo. Foto: Gerie Sandmann

KUNST IN TUNNELS

Een kleine werkgroep heeft de afgelopen tijd hard gewerkt om de mogelijkheden tot het aanbrengen van kunst in twee Dukenburgse tunnels te onderzoeken. Het gaat daarbij om de tunnels (viaducten) onder de Nieuwe Dukenburgseweg en de Van Boetbergweg.

Er is intensief overleg geweest met de gemeente (onder andere met de commissie Beeldende Kunst) en er zijn plannen gemaakt voor de financiering voor het aanbrengen van de kunst. De laatste ontwikkelingen zorgen voor een steeds groter wordend enthousiasme binnen de werkgroep. Wel zouden we graag onze werkgroep uitbreiden. Wie wil de komende tijd met ons meedenken? De voorkeur gaat hierbij uit naar jonge Dukenburgers.

Gebleken is wel dat plannen als de onze de nodige tijd vragen, maar zo langzamerhand werken we nu toe naar keuzes over de aan te brengen kunst en/of kunstrichtingen. Uiteraard zijn daarvoor ideeën en suggesties vanuit de werkgroep en vanuit de gemeente, maar nadrukkelijk willen we daarbij ook de inwoners van Dukenburg betrekken. In een later stadium volgen nadere berichten over de wijze waarop we gezamenlijk tot keuzes willen komen.

Bijgaande foto van de tunnel onder de Van Boetbergweg is onlangs gemaakt. Komt het zover dat we binnenkort met elkaar kunnen genieten van hierin aangebrachte kunst? Werkgroep *Kunst in de Tunnels Dukenburg*, e-mail: kunstindetunnelsdukenburg@gmail.com.

Tekst: Harm Jan van der Veen

Foto: Jacqueline van den Boom

TPV SMASH

Begin juni is de tweede fase gestart van de renovatie en uitbreiding van het sportpark van TPV Dukenburg Smash aan de Staddijk.

Vier jaar geleden was Dukenburg Smash de eerste vereniging in Zuid-Gelderland die het aandurfde om twee tennisbanen te vervangen door twee padelbanen. Padel, een sport die het midden heeft tussen tennis en squash, is over komen waaien uit onder andere Spanje, waar het de tweede grootste sport van het land is. In zeer korte tijd veroverde het ook Nederland. De grote populariteit van deze spectaculaire sport zorgde ervoor dat al begin dit jaar een derde padelbaan werd aangelegd.

Maar door de zeer snelle groei aan leden (in een jaar tijd van 350 naar meer dan 600 leden) wordt nu het aantal padelbanen uitgebreid naar vijf. Hiervoor worden wederom twee tennisbanen opgeofferd, waardoor er een goed evenwicht ontstaat tussen de padel- en tennissport. Daarnaast heeft het park een facelift ondergaan, waardoor het geheel een aantrekkelijk aanzien heeft gekregen. Door de aanleg van de padelbanen kon ook ruimte gecreëerd worden voor twee jeu-de-boulesbanen. Op deze wijze blijven ook leden die niet meer actief deel kunnen nemen aan de tennis- of padelsport betrokken bij onze vereniging.

Medio juli hopen wij ons gemoderniseerde sportpark aan u te presenteren. Voor meer informatie: 06 24 92 78 76 of voorzitter@tpvdukenburg.nl. Hierboven een impressie van ons toekomstige park.

Tekst: René van den Broek, Smash
Tekening: TPV Dukenburg Smash

KAALSLAG IN ZWANENVELD

Boven: het terrein langs het Maas-Waalkanaal tijdens het interview met boswachter Tim Hogenbosch op 14 januari 2021. Onder: hetzelfde terrein op 11 juni 2021

Sinds enkele weken kijk ik vanuit mijn appartement uit op een grote kale zandvlakte. Dat betreft een brede strook grond aan de Oude Dukenburgseweg en parallel aan het Maas-Waalkanaal.

Voorheen zaten daar de autohandel van Ton Meij en verderop achter twee percelen (een woonhuis en een kantoorgebouw) langs de groenten- en fruithandel van de familie Zeegers. Nadat die bedrijven gesloten waren zijn beide panden gesloopt en werd dat terrein een weelderig natuurlijk bosje. Het was een paradijs voor vogels en andere dieren. Er scheen ook een vossenhol te zijn, maar of dat nu nog bestaat is natuurlijk zeer de vraag.

Ineens werd daar namelijk rigoureuus gesnoeid. Alles ging tegen de vlakte. Ik sprak toen twee heren die er aan het werk waren. 'Tja meneer, wij hebben de opdracht en zo midden in het broedseizoen lijkt ons ook niet gewenst, maar is onze verantwoording

niet. Wij weten verder niets over de nadere bestemming.' Aanvankelijk zouden twee clusters aan bramenstruiken (voorlopig) blijven staan, maar nee, ze zijn ook al weg. Het vreemde en trieste is dat er nog geen concrete plannen voor dat terrein zijn. Het zal op den duur wel bebouwd worden, maar dat kan best nog een hele tijd duren. Waarom dan nu al die kaalslag én in deze periode? En, of alles geheel volgens de regels der wet is gegaan blijft voorsnog een vraagteken.

Op 18 juni werden hekken rondom de zandvlakte geplaatst. De firma Muller Bouw in Oss reageerde telefonisch: 'Het is privéterrein. En wij willen liever niet dat er mensen komen die er niets te zoeken hebben. Die hekken betekenen overigens niet dat er op korte termijn gestart gaat worden met verdere werkzaamheden daar.'

Tekst: Peter van Kraaij
Foto's Jacqueline van den Boom

EN DE KAPPER KNIPT MAAR DOOR

Eindelijk was het zover. Wat had hij er naar uitgekeken, zijn droom werd werkelijkheid. Het was begin november 2018 en hij opende in Winkelcentrum Malvert zijn herenkapperszaak *Mister Cuts*.

Hij in dit verhaal is Mohammed Soltani, geboren in Koeweit en met z'n ouders op jonge leeftijd naar Nederland gevlucht. Weg van onderdrukking en gevaar. Hij heeft er altijd van gedroomd hier in Nederland een eigen kapperszaak te kunnen runnen. Na het behalen van z'n kappersdiploma's heeft hij bij diverse herenkappers stage gelopen. Hij krijgt het kappersvak op die manier goed in de vingers en het gaf hem heel veel voldoening.

Eigen zaak

De opening van zijn eigen zaak *Mister Cuts* was dan ook een geweldig moment voor hem. De later zo kenmerkende rode loper werd voor het eerst voor zijn klanten uitgelegd. Al snel werd hij echter geconfronteerd met de harde kant van het ondernemer zijn. Al een paar dagen na de feestelijke opening wordt er bij hem ingebroken. Werkelijk al zijn gereedschap was in één klap verdwenen. Wat een schrik, hij was net begonnen, wilde door en zorgde snel voor nieuwe apparatuur.

De startproblemen waren nog niet voorbij. Op 16 november 2018 werd 's nachts een plofkraak gepleegd op de pinautomaat aan de achterzijde van zijn pand. Een hele muur van zijn kapperszaak werd naar binnen geblazen. Gevolg, bijna alles kapot. De burgemeester kwam hem de volgende ochtend bezoeken en motiveerde hem door te zetten. Het vergde maanden om de zaak op te knappen en weer te kunnen starten. Hij heeft doorgezet, werd gesteund door veel lieve klanten en in maart 2019 kon

hij gelukkig weer van start. Eindelijk weer bouwen aan een vaste klantenkring en omzet genereren. Hij was blij dat hij weer kon knippen in zijn eigen zaak.

Maar, de narigheid bleef komen. Corona! Alle kapperszaken moesten in maart 2020 de deuren sluiten. Ook zijn zaak. Weer geen omzet en maar een beetje steun vanuit de overheid. Het was moeilijk. In mei mocht z'n zaak weer open. De zomermaanden kreeg hij veel vaste klanten en leek het eindelijk de goede kant op te gaan. Tot 14 december 2020. Weer moesten de kapperszaken sluiten. De laatste knipdag stond de telefoon roodgloeiend en heeft hij tot 3 uur in de nacht gewerkt om toch nog maar zoveel mogelijk klanten een net gekapt hoofd te bezorgen. Daarna de zaak dus weer gesloten en pas drie maanden later konden de deuren weer open. Overheidssteun was er niet omdat hij in de referentiemaanden geen omzet had kunnen draaien. Een zware

tijd voor hem en zijn gezin. Er moest zelfs geld geleend worden om die periode door te komen. Maar ook dat is weer gelukt. Wat een doorzettingsvermogen. Natuurlijk is hij niet de enige ondernemer die het moeilijk heeft, maar toch, bij hem is het allemaal wel heel veel.

Eigen zaak

De altijd vrolijke Mohammed zet stug door, zet alles op alles om er weer bovenop te komen. Het gaat goed. De klanten zijn hem trouw gebleven, daarvoor is hij erg dankbaar. Nu de beperkende coronamaatregelen langzamerhand worden afgebouwd, zal hij hopelijk de komende tijd zonder veel problemen met de van hem bekende grote glimlach kunnen blijven knippen.

Tekst: Harm Jan van der Veen

Foto's: Jacqueline van den Boom

TIEN JAAR MICHI

In de week van 7-11 juni was Trainingscentrum Michi versierd met vlaggen en ballonnen, omdat er een feestje te vieren was. Trainingscentrum Michi vierde die week haar 10-jarig jubileum.

In 2011 gaf Niek Hermsen al een paar jaar karateles voor anderen, maar toen kwam het moment om echt voor zichzelf te beginnen. De lessen vonden toen (en op vrijdag nog steeds) plaats in De Ster in Lent. De groepen stroomden vol en er was geen ruimte meer voor uitbreiding. Daarom ging hij, inmiddels samen met Suze-Nanne, op zoek naar een eigen plek. Deze vonden ze in de mooie oude stadsboerderij op Staddijk 41. Na een flinke opknapbeurt werd dit een plek waar mensen zich thuis kunnen voelen. Vanaf dat moment was Trainingscentrum Michi veel meer dan alleen karateles. Het werd een plek waar je je op verschillende manieren kunt ontwikkelen, zowel fysiek als mentaal. De activiteiten werden uitgebreid met diverse soorten yoga, een breder aanbod in weerbaarheidstrainingen en meditatie.

Geen feest

Een groot feest kon er niet gegeven worden, maar dit jubileum is de moeite waard om te vieren. Leden kregen allemaal een kleinigheidje en er is een film gemaakt waarin zowel Niek als diverse leden zijn geïnterviewd. Deze film is te bekijken op de Facebookpagina en het Youtube-kanaal van Trainingscentrum Michi.

Tekst: Suze-Nanne Hermsen-Litjens

Foto: Trainingscentrum Michi

VIJVERHORST

Met het ontmantelen van de steigers op de westelijke kant van gebouw *de Vijverhorst* kwam de nieuwe gevel tevoorschijn. Een lichte frisse uitstraling passend bij de omgeving en natuurpartijen rond het gebouw.

Inmiddels zijn ook bij andere geveldelen de steigers verwijderd en wie over de 16^e straat Meijhorst komt kan de naam lezen: *vijverhorst*.

Inmiddels is de vervanging van verwarmings- en warmwatervoorziening in het ketelhuis op gang gekomen. Begin juni werden de nieuwe componenten omhoog gehesen en werd de oude installatie verwijderd. Het afwerken en inregelen duurt ongeveer vier weken. Woningcorporatie Portaal gaat ervan uit dat rond 2 juli het nieuwe systeem in bedrijf is. De overlast zou beperkt blijven tot twee dagdelen zonder warm water. Helaas liep dat niet helemaal vlekkeloos en zaten de bewoners voor het tweede weekend van juni even zonder warm water. Gelukkig werd het probleem gevonden en opgelost.

De werkzaamheden aan de gevels en galerijen lopen in hun laatste fase. In de volgende Dukenburger komen we hierop terug. #MooierMeijhorst.

Tekst en foto's: Peter Saras

UNIEK SPORTEN UITLEEN

Uniek Sporten Uitleen helpt sporters met een fysieke beperking. Wat is Uniek Sporten Uitleen precies en waarom zou je hier gebruik van willen maken?

Sport en bewegen houden je fit en geven plezier. Maar welke sport past het best bij jou? En waar vind je de benodigde sporthulpmiddelen? Uniek Sporten Uitleen zorgt ervoor dat mensen (18+) met een fysieke beperking binnen de regio Nijmegen sporthulpmiddelen kunnen uitproberen. Door de beschikbaarheid van sporthulpmiddelen vanuit een uitleenpool kun je uit het brede aanbod van sporten uiteindelijk de sport kiezen die het beste bij je past.

De sporter krijgt advies over het sporthulpmiddel en het gebruik ervan. Het middel wordt persoonlijk gepast en afgesteld op je wensen en tijdens de uitleenperiode zijn technische service en onderhoud beschikbaar. Indien nodig wordt het product afgeleverd op een gewenste locatie. Bovendien zitten er geen kosten verbonden aan deze dienst.

De sportrolstoel of ander hulpmiddel leen je dan minimaal een week tot maximaal zes maanden. Binnen die periode kun je een goed beeld krijgen of die sport bij jou past, zegt Monique Kalkman van Uniek Sporten Uitleen. 'Ook of het fysiek bij je past. Als je wilt gaan basketballen maar je kunt die bal niet tot de hoogte gooien van de basket, dan kan ik me voorstellen dat het geen leuke sport is om te doen. Het kan dus dat het

aan je fysieke gesteldheid ligt dat basketbal geen optie is. Kom je daar na twee maanden achter en je wil bijvoorbeeld gaan rolstoelhockeyen met een andere rolstoel dan is dat geen probleem bij Uniek Sporten Uitleen. Zo kun je meerdere keren een beroep doen op deze uitleenservice om te kijken wat bij jou past.'

Na de uitleenperiode kan de gebruiker een rapport krijgen met de maten van het gewenste hulpmiddel. Met dit rapport kan men vervolgens naar de gemeente voor het aanvragen van het juiste sporthulpmiddel.

In de uitleenpool van Uniek Sporten Uitleen zijn zeven hulpmiddelen beschikbaar, te weten de ADL-rolstoel, all court sportrolstoel, elektrische sportrolstoel, handbike, aankoppelbare handbike, rugby sportrolstoel en de racerunner.

De dienst wordt mede mogelijk gemaakt door Uniek Sporten in samenwerking met Welzorg, NOC*NSF en Fonds Gehandicaptensport.

Heb je vragen? Neem dan gerust contact met ons op. Je kunt naar de website www.unieksporten.nl/uitleen of bellen naar 020-5840751. Ook kun je contact opnemen met de regiocoördinatoren van de regio Nijmegen: Erik Groenen (e.groenen@unieksporten.nl) of Elsemieke Laset (e.laset@unieksporten.nl).

Tekst: Elsemieke Laset, sportconsulent

Foto: collectie gemeente Nijmegen

GROEN SCHOOLPLEIN DE ALDENHOVE

Op woensdag 26 mei is het vernieuwde schoolplein van brede school de Aldenhove in Nijmegen geopend. Het afgelopen jaar is er hard gewerkt aan een groenere uitstraling van het plein, waarbij de thema's spelen, ontmoeten en ontdekken centraal staan.

Met hulp van de provinciale subsidie voor groene schoolpleinen zijn er honderden tegels op het plein vervangen door groen. Het schoolplein is ontworpen voor avontuurlijk spelen. Spelen in een groene omgeving zorgt voor meer uitdaging en creativiteit in het spel bij kinderen. Bovendien zorgt groen voor meer vogels en insecten en daarmee vergroot het de biodiversiteit in de wijk. Maar ook is groen positief voor het veranderende klimaat; meer groen zorgt voor minder hittestress en bij heftige buien kan het water makkelijker wegstromen.

Wijkgerichte functie

Het schoolplein van de Aldenhove is openbaar en heeft een wijkgerichte functie. Iedereen is daarom welkom om te komen spelen of elkaar te ontmoeten. Wegens corona kon er geen groots openingsevenement plaatsvinden, maar gingen de kinde-

ren in de ochtend aan de slag met sport- en spelactiviteiten op hun nieuwe schoolplein. Het plein zal meer de centrale plek in de wijk worden voor jeugd, volwassenen en professionals.

De school, Bindkracht10 en Sportontwikkeling willen een positieve bijdrage leveren aan de ontwikkeling van jeugd in de wijk. Zij bieden ook (gratis) activiteiten aan voor jong en ouder. Het plein zal hier een centrale rol in spelen.

Zelf aan de slag?

Scholen in Nijmegen kunnen procesbegeleiding ontvangen voor het vergroenen van hun schoolplein. Vanuit de Bastei is het voor inwoners van Nijmegen bovendien mogelijk om deel te nemen aan Operatie Steenbreek. Onder het motto *Stenen eruit, groen erin!* kunnen zij hulp krijgen bij het vergroenen van hun tuin. Denk hierbij aan tuinadvies, gratis ophalen van de tegels of hulp bij het aanvragen van subsidies rondom afkoppelen van regenwater of het aanleggen van een geveltuintje. Zie ook website www.steenbreeknijmegen.nl.

Tekst: Janke Rozemuller, de Bastei

Foto: Operatie Steenbreek Nijmegen

PLUKROUTE

Eind mei was er opeens activiteit in verschillende groenzones in Meijhorst. Oppervlaktes werden uitgemeten met lange linten en positie van bomen en straatmeubilair vastgelegd.

Wat staat er te gebeuren dacht de redacteur en ging maar eens navragen. Zo kwam hij in gesprek met Marijn van Klingeren die vertelde dat in Meijhorst een plukroute komt. Een idee van de gemeente Nijmegen kun je lezen op *mijn wijkplan*. 'Dit is een route waarin je van groene plek naar groene plek kan gaan met eetbare, meerjarige gewassen.' Er komen sowieso appels, kersen en perenbomen, verder staan er nog vele opties open. Uitgelegd werd dat de route onder andere loopt achter de sporthal, langs het Amfiplaza en langs Wijkpark Meijhorst.

We kenden in Dukenburg wel de pluktuin in Weezenhof, een route door de wijk is nieuw voor Dukenburg. In Nijmegen is verder een pluktuin en een fruittuin in Lent. Deze zijn echter niet 24/7 te bezoeken. In de flyer over de plukroute die de redacteur kreeg, lees je dat het idee van plukroutes in 2014 in Tilburg is ontstaan. De temperatuur binnen de bebouwde kom is wat hoger en de wind wordt vaak gebroken zodat er ideale omstandigheden ontstaan om fruit, noten en kruiden te verbouwen. Aanleg en onderhoud zullen door buurtbewoners moeten gebeuren.

Opgeven als vrijwilliger kan door een mail te sturen naar: plukroutenijmegen@gmail.com. Informatie is te vinden op de Facebookpagina *Plukroute Nijmegen Dukenburg*. Via de mail kan men zich ook aanmelden voor de nieuwsbrief.

Tekst: Peter Saras

Foto: Marijn van Klingeren

TOLHUIS BOUWT

De voorgemonteerde leidingen steken kleurrijk omhoog

De afgelopen weken stond het werk op het voormalig HAN-bouwterrein niet stil. Eind mei was de zesde verdieping van het appartementengebouw bereikt.

Voor de eerste huizen waren de schroefpalen geboord en was het fundament gelegd. Wachtend op de prefabhuisdelen staken de voorgemonteerde leidingen kleurrijk omhoog. In juni ging het boren van de schroefpalen door en werden blok voor blok de opstaande fundamentranden gemonteerd. In deze randen die op de schroefpalen komen te liggen, worden alle leidingen aangebracht. Eind juni komen de eerste huisdelen en start de bouw van het betoncasco. Zo moeten dan vijf tot zes ruwbouwwoningen per week klaarkomen.

Ook is er een nieuwe locatie gevonden voor het warmteoverdrachtstation en de tijdelijke verwarmingseenheid voor de nieuwbouw Tolhuis 27^e en 28^e straat. Deze komen na wat ophef in de buurt (zie de *Dukenburger* nummer 4 pagina 28) niet in de 22^e straat Tolhuis. De nieuwgekozen plek is gevonden bij het oude wandelpad naar de voormalige HAN-school (Hogeschool Arnhem-Nijmegen). Dit pad komt uit op een toekomstige parkeerplaats tussen de nieuw te bouwen huur- en koophuizen. Komend door dit pad vanaf de Van Schuylenburgweg komt rechts het warmteoverdrachtstation. Dit is achter de koophuizen. En links vanaf het genoemde pad komt de tijdelijke verwarmingseenheid. Dit is in het groen achter de huurhuizen. Deze verwarmingseenheid gaat de komende jaren warm water leveren aan dit deel van Tolhuis tot de aanleg van het warmtenet.

Tekst en foto: Peter Saras

WINKELCENTRUM MEIJHORST BIJNA KLAAR

Op woensdag 23 juni opent de tweede supermarkt in Winkelcentrum Meijhorst, de Lidl. Vlak voor de deadline van deze *Dukenburger* werd er nog koortsachtig gewerkt aan het buitenterrein met parkeerplaatsen.

Ook is het nog onzeker of er een officiële opening komt. Het is natuurlijk een opeenstapeling van dingen, corona had hier wel

een hele dikke vinger in de pap. De winkeliers hebben zware tijden achter de rug. Begin juli wordt ook de kruising aangepakt, volgens de plannen in de nachtelijke uren. De winkels kunnen dan openblijven en de bussen blijven rijden over de doorgaande weg. In de volgende *Dukenburger* de foto's van het kant-en-klare centrum.

Tekst en foto: Peter Saras

GEPRINTE BRUG IN JULI OPGELEVERD

Half juli dit jaar wordt de 3D-geprinte brug opgeleverd. Dat is de verwachting van de projectleider van de gemeente.

De brug ligt in het zuidelijke deel van de Geologenstrook in Zwanenveld. Onlangs bleek een stukje van het beton afgebroken, maar dat is gerepareerd. De brug is uitgebreid getest op draagkracht en stevigheid.

Half juni was er een inspectie om de brug over te nemen van de BAM. Eventuele kleine dingen konden nog worden hersteld.

De foto is genomen op 14 juni. Toen werden de eerste leuning gemonteerd.

Tekst: René van Berlo

Foto: Jacqueline van den Boom

ACTIVITEITEN DUKENBURGSE WOONCENTRA

Mevrouw Van Munster knipt het lint door

Langzaam komt het 'normale' leven terug in de drie Dukenburgse woonzorgcentra, de Horizon, de Vlechting en de Wollewei. Het coronajaar heeft er bij sommige centra hard ingehakt, maar het liefst praat men nu over vooruitgang.

Bij het normaliseren hoort net als vóór de coronatijd de inzet van vrijwilligers. Een van de eerste momenten dit jaar waar de vrijwilligers aan de slag konden was op 27 april met de viering van Koningsdag. Vier oud-koks van een zorginstelling zouden met de kerst een groots diner verzorgen op de Vlechting, maar corona stak er een stokje voor. Dat haalden ze op Koningsdag ruim-

schoots in. Vanaf drie uur in de middag was het goed druk in de keukens op de vier woonlagen. Hier waren de koks, ondersteund door de vrijwilligers en medewerkers, al vroeg aan de slag gegaan met de voorbereidingen voor een viergangendiner met als afsluiting koffie met een bonbon. De medewerkers hadden de tafels mooi versierd en, zoals het op deze Nederlandse feestdag hoort, kwam er een oranje aperitiefje, een oranjebitter voor iedereen.

Feest

Op vrijdag 11 juni was er weer feest in de Vlechting. De tuin kreeg een flinke opknappbeurt en er werd door vrijwilligers hard gewerkt aan een overkapping in de tuin. Over

de naam van het bouwwerk wordt nog een beetje lacherig gedaan, maar ze gaan voor *het prieel*. Deze vrijdagmorgen was dan de opening, in vier etappes om de bewoners van elke etage er goed bij te kunnen betrekken.

De redacteur was erbij toen mevrouw Van Munster, die deze dag haar 83^e verjaardag vierde, het lint bij het prieel doorknipte. De stemming was heel feestelijk met een glaasje, bonbons en muziek. Er werd zelfs gedanst op de door Tom Meuwese uitgekozen muzieknummers.

Tekst: Peter Saras en Giel Kok

Foto's: Peter Saras

INFORMATIEPANEEL GEPLAATST BIJ VLINDERTUIN ALDENHOF

De voormalige jeu-de-boulesbaan in Aldenhof, nabij de Lindenberg, is sinds een aantal jaren omgetoverd in een prachtige vlindertuin. Het voorjaar is het mooiste seizoen om er een kijkje te nemen. Sinds korte tijd staat er bovendien een informatiepaneel bij met afbeeldingen van verschillende soorten vlinders. Zeker ook leuk voor schoolklassen om op locatie biologieonderwijs te geven.

Tekst en foto's: Toine van Bergen

KINDNESS

Kindness Collectief Nijmegen roept mensen op om vriendelijk te zijn voor onbekenden.

Afgelopen tijd heeft het Kindness Collectief Nijmegen onder andere snoeprepen in de brievenbus van bijna dertig verschillende flats in Dukenburg gestopt. Ook hebben ze al duizenden vriendelijke papiertjes onder de ruitenwisser van auto's achtergelaten in het Winkelcentrum Dukenburg en daaromheen. Wil je meer weten over dit onderwerp, kijk dan eens op de website <http://sonjalyubomirsky.com>. Wil je zelf eens een vriendelijke daad doen? Doe ook eens een snoepreep in de brievenbus van je burens. Meer vriendelijke daden kun je vinden op www.findyourselfamomenttogrow.nl.

Rosalie van Woezik en Lerie Grooten

AGENDA KERK

• **Ontmoetingskerk en -tuin:** De weg van groei en bloei. Elke twee weken inspirerende bijeenkomsten met muziek, theater, poëzie, bijbelteksten, tekenen. Coronarichtlijnen van toepassing. Deelname gratis, financiële bijdragen altijd welkom. • Zondag 27 juni, 16.00 uur: **Bezinnende viering met thema:** De weg van groei en bloei. • **Themabijeenkomsten:** woensdagen, 14.00-15.30 uur: • 30 juni, 'Zaaien en ontkiemen' met dans en bloemsierkunst • 14 juli: 'Groeien en bloeien' met poëzie en mandala's tekenen • 28 juli: 'Verplanten' • 11 augustus: 'Overwoekeren', theater en een verhalenvertelster • 25 augustus: Groei en bloei vragen zorg en onderhoud, toelichting door de tuingroep • 8 september: Na zaaien en kiemen, groeien en bloeien, verplanten, overwoekeren, verzorgen, volgt op een dag de oogst. Vormen en thema's komen bij elkaar • Meer info bij: trees.versteegen@ontmoetingskerk.net.

GRATIS TUINADVIES VAN STEENBREEK

Tuinadviseur Sytske van der Kooi tijdens een tuinadvies dit voorjaar in Nijmegen-Noord

Goed nieuws. Omdat de tuinadviesweken van Operatie Steenbreek dit voorjaar al snel vol zaten, komt er een vervolg. Laat je in september gratis adviseren over het vergroenen van je tuin. Dertig Nijmegenaren die de stenen in hun tuin willen vervangen door groen, komen daarvoor in aanmerking. Ook kunnen ze zo'n advies, samen met hun burens, aanvragen voor een plein of hun straat.

Hoosbuien en dagen met tropische temperaturen komen steeds vaker voor. Meer groen in de stad vermindert de nadelen van deze klimaatverandering. Groene tuinen en pleinen zijn goed voor het opnemen van regenwater, zorgen voor gratis verkoeling én zijn een paradijs voor vogels en vlinders. Kortom, vergroening heeft alleen maar voordelen. Daarom voert het Steenbreek-team van De Bastei campagne onder het motto: Stenen eruit, GROEN erin!

Vergroenen

Misschien wil je wel vergroenen, maar weet je niet hoe of vind je het te veel gedoe. Om je op weg te helpen zijn de gratis tuinadviesweken in het leven geroepen. De vorige tuinadviesweken – in april en eerste helft juni – zaten al snel vol. Daarom is er nu een nieuwe ronde: van 20 september tot en met 1 oktober. Professioneel tuinontwerpers Sytske van der Kooi van ontwerpburo Sta-

La, Ine Voets van advies- en tuinontwerpbureau INVO en Karin Thonen van Karin Thonen Tuinen geven dan gratis tuinadvies aan in totaal dertig Nijmeegse huishoudens.

Voorwaarden tuinadvies

Voorwaarden voor het gratis tuinadvies zijn: minimaal 60 procent van de tuin wordt groen. In geval van een nieuwe tuin: voor minimaal 60 procent met groen aanleggen (bij een heel kleine tuin kan afgeweken worden van dit percentage). Tot slot graag een foto van de tuin vóórdat de stenen eruit zijn en nádat het nieuwe groen is aangeplant.

Gratis tegelophaalservice

Als je de tegels in je tuin grotendeels vangt door groen, halen we ze gratis bij je op. Ook bij deze service vragen we om een foto van je tuin mét tegels en later een foto van jouw 'nieuwe' groene tuin. Later dit jaar komt er ook nog een vervolg op de proef met de Dar Tegelophaaldagen in een aantal wijken. Zo werken we samen aan een groene stad!

Info: www.steenbreeknijmegen.nl, aanmelding tuinadvies of tegelophaalservice: netwerk.steenbreek@debastei.nl.

Tekst: Ingrid Kerkvliet, de Bastei

Foto: David van Haren

SENIORENWONINGEN NA SLOOP DE DOEKENBORG EN ANDER NIEUWS

Na de sloop van het voormalige verzorgingstehuis de Doekenborg komen er seniorenwoningen op deze plek in Aldenhof. Dat staat in het ontwerp-bestemmingsplan waarover op 17 mei via een digitale bewonersavond informatie werd gegeven.

Daarnaast zijn er woningbouwplannen voor de locatie van de dependance van de Prins Clauschool in Weezenhof 81^e straat. Er zijn ook allerlei plannen in ontwikkeling voor de 60^e straat in Meijhorst. Gedacht wordt aan meer kleinschalige bedrijvigheid, maar de gemeente geeft aan dat deze op dit moment nog niet echt concreet zijn. Wel zegt men rekening te zullen houden met eventueel toenemende parkeerdruk.

Van Rosenburgweg

Veel aandacht is er ook voor woningbouwplannen in de Kanaalzone. Deze zijn in het conceptplan dat er nu ligt nog niet uitgewerkt. Op de locatie de Hippe Kip (hoek Streekweg/Van Rosenburgweg) gebeurt voorlopig nog weinig. Garagebedrijven zouden daarnaast verhuizen vanuit Winkelsteeg, waar meer woningen moeten komen. Maar de grond is op dit moment nog geen eigendom van de gemeente en gesprekken met de bedrijven lopen nog.

De Doekenborg wordt gesloopt. Op die plek moeten seniorenwoningen komen

Woonwagenplaatsen

Het ontwerp-bestemmingsplan biedt ook nog weinig duidelijkheid over de woonwagenstandplaatsen. De bewoners aan de Teersdijk willen graag een uitbreiding van het kamp.

Gesprekken hierover lopen nog, wordt medegedeeld, en mogelijk worden er later nog standplaatsen 'ingetekend' op de kaarten behorend bij het plan.

Stadsnomaden

De Stadsnomaden zijn niet opgenomen in het bestemmingsplan, omdat het geplande verblijf op de plek van de onlangs gesloopte school maar tijdelijk is (een aantal jaren). Hiervoor is onlangs een omgevingsvergunning afgegeven. Mochten hier geen bezwaren tegen komen dan is de verwachting dat deze nieuwe bewoners van ons stadsdeel eind augustus of september kunnen verhuizen van Lent naar Dukenburg.

Bestemmingsplan

Het bestemmingsplan is naar verwachting eind september klaar. Vanaf dat moment wordt het bekendgemaakt door het gemeentebestuur, en kan iedereen zogenaamde *zienswijzen* indienen. De gemeenteraad heeft uiteindelijk het laatste woord. Meer informatie is te vinden op internet via de site bestemmingsplandukenburg@nijmegen.nl

Tekst en foto boven: Toine van Bergen
Foto onder: Jacqueline van den Boom

Hier aan de Streekweg komen de Stadsnomaden. Er is al een natuurlijke omheining gemaakt

Geachte redactie

Seinen tekenziekten groen

Onze nieuwe stadsecoloog schetst prachtige vergezichten. In het bijzonder kruidenrijke bloeiende grasvelden. We zien ze zich al ontwikkelen: de paardebloemen overheersen. Straks kunnen onze (klein)kinderen door hoogopgaande grassen waden om de speelgelegenheid in het plantsoen te bereiken. In het voorbijgaan tredend in hondendrollen met bijbehorende wormen. Geen woord over de risico's: aanraking met teken - bij uitstek voorkomend in hoogopgaande gras-/kruidenbegroeiing - levert het risico van een tekenbeet op. Meest genoemd mogelijk gevolg: de ziekte van Lyme, die al heel wat ellende kan veroorzaken. Huisdieren - honden/katten - kunnen zo'n teek ook mee naar binnen brengen. Ander mogelijk gevolg is tekenencefalitis, een virale hersenontsteking. Komt in onze streek niet voor? Kijk op de site van het RIVM en de verspreidingskaart van TBE. Dukenburg heeft kilometerslange grenzen aan het buitengebied. Het heeft ook, dankzij de aanleg in de 70'er en 80'er jaren, veel groen. Is dit een reden om dat groen verder te laten verwilderen? Een verwilderde Goffertweide zou meer natuurwinst opleveren, denk ik. Hoe dan ook: moet Dukenburg - nu met veel groter risico - voor de tweede keer als profgebied fungeren?

Wiel Geurten

Geprinte brug

De foto van de geprinte brug in aanbouw, zoals afgebeeld in *de Dukenburger* van mei '21, ziet er best veelbelovend uit. Helaas! Als je er nu langs loopt zie je dat men bezig is de brug te voorzien van logge geprinte leuningen. Dit heeft tot gevolg dat het geheel veel te massaal wordt en geen onderdeel van het park zal worden, maar een vreemd element zal blijven. Het zal een grote aantrekkingskracht hebben op 'graffitispuuters', vrees ik. Is er nog wat aan te doen? Een elegante open leuning zou mijns inziens mooier zijn en schoonmaakkosten in de toekomst besparen. Beter ten halve gekeerd dan...

Paul Hoeke

CURSUS OMGAAN MET PSYCHOSE

Op woensdag 15 september 2021 start de cursus *Omgaan met psychose* voor partners, ouders, familieleden en direct betrokkenen van mensen met een psychose.

Tijdens de cursus wordt informatie gegeven over de ziekte, behandeling en medicatie. Een belangrijk onderdeel is ook het leren van vaardigheden om beter met uw naaste om te gaan en om goed voor uzelf te zorgen. De cursus wordt door de deelnemers als positief en helpend ervaren. Zij geven aan dat de ervaren belasting als gevolg van de psychotische ziekte is verminderd.

Het contact tussen 'cliënt' en familieleden (ouders, partner, broers / zussen) loopt vaak moeilijk. Er is teleurstelling en frustratie aan beide kanten. Familieleden voelen zich soms uitgeput of wanhopig en machteloos. De onvoorspelbaarheid en de gevolgen van

de ziekte vraagt (te) veel van ze. Deze onzekerheid en onmacht bij familieleden is begrijpelijk, als je ziet hoe ingrijpend een psychose is voor degene die het heeft en voor de omgeving. Wat u vertelt, blijft uiteraard vertrouwelijk.

De cursus wordt georganiseerd door Pro Persona Connect afdeling Preventie en bestaat uit 8 bijeenkomsten in Nijmegen. Er wordt een eigen bijdrage gevraagd van 15 euro voor het cursusmateriaal. Voorafgaand aan de cursus vindt er een kennismakingsgesprek plaats met de cursusleiders.

Neem voor meer informatie en/of aanmelden contact op met onze Afdeling Preventie via telefoonnummer (026) 312 44 83 of mail: preventie@propersona.nl.

Tekst en foto: Pro Persona

WIJ ZIJN ER VOOR ALLE FIETSERS!

**Bike
Totaal**

scheepers
rijwielspecialist

Malvert 70-17
6538 DP Nijmegen
Telefoon 024 - 344 63 23
info@scheepersbiketotaal.nl
www.scheepersbiketotaal.nl

BATAVUS

dutchid

Gazelle

Loekie

MERIDA

QWIC

vanraam
lets all cycle

JE EIGEN BEDRIJF VIA ZOMERONDERNEMER

20, 21 en 22 juli starten we met de 3-daagse **Bootcamp ZomerOndernemer Rijk van Nijmegen**. Locatie: **StartUp Nijmegen**, tegenover het station centraal te Nijmegen.

Net als in 2019 en 2020. Dan een maand aan je plan werken, bedrijven bezoeken en contacten leggen met businessmaatjes. 25 augustus is de grande regionale finale, eind 2021 de landelijke finale en begin volgend jaar de Europese finale. En ja, tussendoor mag je ook nog op vakantie.

Regio Rijk van Nijmegen zoekt jonge ondernemers in de dop. Met ZomerOndernemer maak je een start met je eigen bedrijf en ontwikkel je ondernemersvaardigheden in trainingen en workshops. In een gratis traject van zes weken samen met een groep andere zomerondernemers word je begeleid tot echte ondernemer.

Kickstart

Tijdens de training ZomerOndernemer krijg je begeleiding van twee ervaren ondernemerscoaches die je helpen om jouw bedrijf tot een succes te maken. Daarnaast krijg je een businessmaatje: een ervaren ondernemer in de Regio Rijk van Nijmegen die je nog een jaar lang tips en advies kan geven. ZomerOndernemer is een project om jongeren te boeien en te binden aan de regio en waarmee jij wordt voorbereid op een eigen onderneming, of een waardevolle toevoeging krijgt aan je cv.

Blended learning

De training is in de vorm van *blended learning*. Waar mogelijk zijn de trainingen face-to-face; dit wordt aangevuld met e-learning. De sterren staan goed, dus we gaan er vanuit dat we elkaar – veilig – live kunnen ontmoeten. De driedaagse start 20 juli bij StartUp Nijmegen, ontmoeten en samenwerken staan centraal. Trainingen en workshops worden afgewisseld met bezoeken aan lokale ondernemers voor workshops, presentaties en rondleidingen. Het programma eindigt eind augustus met een feestelijke finale waarin ieder zijn of haar bedrijf presenteert.

Ben jij die ondernemer?

Ben je tussen de 15 en 25 jaar en woon of studeer je in het Rijk van Nijmegen? Dan heb je nu de perfecte kans om je eigen on-

ZOMER ONDERNEMER 2021 Editie 12

Een eigen bedrijf starten in het Rijk van Nijmegen

groeien creëren bouwen innoveren

Nijmegen, Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen, Mook & Middelaar en Wijchen

ZomerOndernemer is het ondernemersproject voor jongeren tussen de 15 en 25 jaar!

check de regio's op zomerondernemer.nl en meld je nu aan!

instinct 9&A FONDS21 TN THE NEW ENTREPRENEUR Nijmegen de provincie Gelderland

derning te starten. ZomerOndernemer heeft je veel te bieden: een gedegen start van je eigen bedrijf, ontwikkeling van je ondernemersvaardigheden, een goede aanvulling op je cv, een waardevolle vergroting van je netwerk en interessante trainingen en bedrijfsbezoeken. Schrijf je nu in, er is plek voor maximaal twintig deelnemers.

Alle informatie, data en locaties vind je op onze website. Hier kun je je ook aanmelden: <https://www.zomerondernemer.nl/rijkvannijmegen>. Volg ons ook op Facebook en Instagram.

ZomerOndernemer is mogelijk dankzij subsidie van onder meer de gemeente Nijmegen, de gemeente Beuningen, de provincie Gelderland en StartUp Nijmegen. Mede hierdoor is de training gratis en krijg je zelfs 100 euro startkapitaal.

Oproep ondernemers

Wil jij ook een bijdrage leveren aan ZomerOndernemer? Voor ZomerOndernemer 2021 zijn we op zoek naar inspirerende ondernemers, businessmaatjes en sponsors. Help jongeren een succes te maken van hun onderneming door hen jouw bedrijf te laten zien, te sponsoren of te coachen. Contactgegevens: telefoon: 06 24 76 10 07, e-mail: rijkvannijmegen@zomerondernemer.nl.

Tekst: Cees van Diemen en Laura Halma

WEER OPEN

Huis van Weezenhof

Sinds dinsdag 8 juni bent u weer welkom in de huiskamer van Huis van Weezenhof.

Openingstijden: dinsdag tot en met vrijdag van 10 tot 13 uur.

U kunt bij ons terecht voor koffie en een praatje, afvalzakken, boeken uit onze bibliotheek en *de Dukenburger*.

Op de middagen vinden er besloten activiteiten plaats met inachtneming van de anderhalve meter afstand, hetgeen betekent dat momenteel niet alles kan plaatsvinden.

Mocht u meer over de activiteiten willen weten kijk dan op website: huisvanweezenhof.nl/activiteiten.

Indien u interesse heeft in een bepaalde activiteit kunt u contact met ons opnemen via info@huisvanweezenhof.nl.

Uiteraard houden we ons aan de thans geldende coronamaatregelen van de rijksoverheid:

- Heb je verkoudheidsklachten? Blijf dan thuis.
- Houd anderhalve meter afstand.

Dat laatste betekent voor Huis van Weezenhof dat we maar een beperkt aantal mensen in de huiskamer kunnen ontvangen. We zullen dan ook - als het weer het toelaat - ervoor zorgen dat er een terras is opgezet zodat men ook daar kan zitten.

We hopen u snel weer te mogen ontmoeten in ons Huis van Weezenhof.

Tekst: Lex Leenaars

Foto: Huis van Weezenhof

WERK JEUGDCOACHES GEEFT JONGEREN NIEUW PERSPECTIEF

Jongeren in Nijmegen die om wat voor reden dan ook dreigen af te glijden en voor wie de reguliere hulpverlening vaak geen uitkomst biedt, kunnen terecht bij jeugdcoaches van de gemeente. Hun thuisbasis is de voormalige gymzaal van turnvereniging de Hazenkamp in de Ploegstraat. ‘Sport is voor de jongeren een belangrijk middel om hun leven op de rit te krijgen.’

Anouar Bellari is één van de in totaal zeven jeugdcoaches in Nijmegen. Hij kent Dukenburg op zijn duimpje. Niet alleen omdat hij er altijd al woont, maar ook omdat het stadsdeel tot voor kort jarenlang zijn werkgebied was. ‘Als straatcoach ging ik hier met de jeugd in gesprek bij overlastsituaties. Met alleen mijn babbel als wapen probeerde ik te achterhalen wat er speelde en de rust terug te brengen. Dat liep wonderwel altijd goed af, ook al was de situatie soms tricky. Wat misschien ook meespeelde, is dat de straat mij niet onbekend is. Daarmee dwong ik waarschijnlijk respect af.’

Stapje extra

Tijden en namen zijn veranderd. Van straatcoach is Anouar inmiddels jeugdcoach geworden. En van het ter plekke tegengaan van overlast komen jongeren nu naar hem en zijn collega's in de Ploegstraat. ‘Als jeugdcoach zijn we minder op straat te vinden’, zegt Anouar. ‘In plaats daarvan worden we door onder meer de reclassering en leerplichtambtenaren geattendeerd op jongeren die buiten de boot dreigen te vallen. Eenmaal bij ons

Anouar (l) en Zakaria: 100% inzet om jongeren weer op weg te helpen.

aangemeld, proberen we hen op weg te helpen met een school- of werkfitprogramma. We gaan met ze in gesprek, bieden een daginvulling en we sporten! Vooral kickbokstraining is een ideaal middel om weerbaarder te worden. De jongeren leren daardoor incasseren, communiceren, afspraken na te komen en net dat stapje extra te zetten om iets te bereiken.’

Als een grote broer

Waar de jongeren door Anouar en zijn collega's gepusht worden om tot het gaatje te gaan, geldt dat andersom net zo. ‘Als jeugdcoach red je 't niet met een 9 tot 5-mentaliteit’, zegt Anouar. ‘Je moet bereid zijn door muren heen te gaan voor de jongeren. Het draait allemaal om vertrouwen winnen en wat we de ‘grote-broer-methodiek’ noemen. Een grote broer is er altijd voor je, maar zegt ook waar het op staat als dat nodig is.’

Andere richting

‘Levend bewijs’ van de grote-broer-methodiek is Zakaria (16 jaar). Vlak voor het interview heeft Anouar hem thuis in Aldenhof opgepikt. Later brengt hij hem ook naar zijn nieuwe bijbaantje: bij een matrassendistributeur in Winkelsteeg. ‘Ik kende Zaka al toen hij nog klein was’, zegt Anouar. ‘Twee jaar geleden kwam hij bij ons in beeld. Hij maakte deel uit van een groepje dat nogal wat overlast veroorzaakte. Ik zag in hem iemand die andere jongens positief kan coachen. Inmiddels is hij een heel andere richting ingeslagen.’ Zakaria: ‘Ik doe de opleiding Social Work en loop stage bij de jeugdcoaches. Het lijkt me leuk om te doen wat Anouar en zijn collega's doen: me 100% inzetten om jongeren nieuw perspectief te bieden!’

Samen maken we Dukenburg

Dagelijks zetten veel mensen de schouders onder Dukenburg. Dat verdient een podium. Op deze pagina's presenteert de gemeente Nijmegen een mix van persoonlijke verhalen, opvallende ontwikkelingen en handige informatie.

BIJZONDER WONEN IN GROENE KAMERS AAN DE STREEKWEG

Als alles volgens plan verloopt, gaat begin 2022 aan de Streekweg de eerste 'groene kamer' in de verkoop. Op de plek waar decennialang een schoolgebouw stond, komt ruimte voor kleinschalige innovatieve woonconcepten, ateliers en een ontmoetingsplek. We vragen projectontwikkelaar Mark Boom naar meer details.

In 2030 moet Nijmegen ongeveer 10.000 extra woningen tellen. Een belangrijk deel van die nieuwe huizenvoorraad wordt gerealiseerd door grote bouwbedrijven, momenteel vooral in Nijmegen-Noord. Daarnaast is er bewust ruimte voor bouwprojecten op kleine schaal. Zo wordt de komende jaren een andersoortig wijkje aan de Streekweg gerealiseerd volgens een unieke formule; (groepen) bewoners kunnen hier naar eigen inzicht bouwen en wonen. Afhankelijk van de behoefte komen er tiny houses of wordt er gebouwd volgens Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO). Daarbij fungeren toekomstige bewoners van een plek zelf als projectontwikkelaar en bouwen ze bijvoorbeeld een hofje met een grote gemeenschappelijke tuin. Ook komen er ateliers. 'We bieden ruimte aan verschillende initiatieven naast elkaar', vertelt Mark. 'Hoe dat er precies uit komt te zien, is nog niet duidelijk, maar met het nieuwe wijkje hebben we een plek voor ogen waar gemeenschappelijkheid, duurzaamheid en creativiteit centraal staan. De gemeente Nijmegen wil hier met name ook twee groepen faciliteren: lokale oudere bewoners voor wie de eengezinswoning te ruim is en die willen doorstromen en nieuwe bewoners die nieuwsgierig zijn naar Dukenburg.'

Organisch

Het nieuwe wijkje aan de rand van Dukenburg meet straks ongeveer 2½ hectare (25.000 m²). Het bestaat niet uit kavels, maar uit vijf groene kamers. Bestaande natuurlijke elementen blijven gehandhaafd. Mark: 'Je moet je de woningen in een soort landschap voorstellen, in een open structuur en met vrij toegankelijke wandelpaden tussen de kamers. Het wijkje komt organisch tot stand. Kamer na kamer krijgt een bestemming,

afhankelijk van de woonwensen die er zijn. Als gemeente geven we de grond stapsgewijs vrij en schrijven we een tender uit waarbij iedereen de gelegenheid krijgt een plan in te dienen. Naar verwachting gaan we begin 2022 met de eerste kamer in de verkoop.'

Stadsnomaden

Wie over een tijdje ook als eerste de sleutel omdraait van de nieuwe woning aan de Streekweg, onbewoond is het terrein dan niet. Binnenkort nemen de Nijmeegse Stadsnomaden hun (tijdelijke) intrek in de eerste groene kamer. 'Als een soort vooruitgeschoven post zetten de Stadsnomaden het nu nog relatief onbekende terrein op de kaart met onder meer een moestuin en activiteiten voor de buurt. Dat past goed bij de bijzondere en innovatieve plek die we aan de Streekweg willen realiseren', besluit Mark.

Op www.nijmegen.nl/streekweg vind je meer informatie over de herontwikkeling van het gebiedje aan de Streekweg.

Teksten Wijkmanagement Dukenburg - gemeente Nijmegen
www.facebook.com/NijmegenDukenburg
Foto's © Jacqueline van den Boom

Wat valt er te winnen?

Met jouw inzet kunnen we al ons groente-, fruit- en tuinafval (gft-afval) opnieuw gebruiken en winnen we compost en groen gas. Ook in de zomer! Dit kan alleen als we samen geen ander afval bij het gft-afval doen. Heb je bijvoorbeeld afval na een barbecue of picknick? Scheid dit dan ook. Als er bijvoorbeeld glas of plastic in het gft-afval komt, is alle moeite voor niets. Zonde! Jij scheidt jouw gft-afval toch ook?

GFT DAAR WINNEN WE MEE!

Samen met jou gaan we voor de winst! www.dar.nl/gft

www.dar.nl | info@dar.nl | 024-3716000

Dar®

Richt uw woning mooier in met **Wennekers Nijmegen**

WENNEKERS NIJMEGEN

Groenestraat 2A Nijmegen
(hoek St. Annastraat)
T: (024) 356 01 04
E: info@wennekers-nijmegen.nl

Gordijnen, zonwering, vloeren ...en meer

www.wennekers-nijmegen.nl

Mensen helpen?

Mensen ontmoeten?

Zorg of hulp nodig?

Een idee voor de buurt?

Vragen over regels en papieren?

STIP DUKENBURG
Wijkcentrum Dukenburg

Bel voor een afspraak
024-3502000
ma-vr
9.00-17.00

stip

WWW.STIPNIJMEGEN.NL/DUKENBURG
 @StipNijmegenDukenburg

All Round Klussenier

Voor al uw onderhoud/replicatie in en rond uw huis. Oplossingsgericht vakwerk tegen betaalbaar tarief voor: Wand, Vloer, Schilder, Behang, Tegel, Sanitair, Traprenovatie, enz.

Antoon van Kempen

Bel of mail gerust voor een passende oplossing • 06 17442285 • agvankempen@gmail.com

Dehue

administratie- en belastingconsulent

Administratiekantoor Dehue
"het kantorencentrum"
Kerkenbos 1103b
6546 BC Nijmegen

Telefoon: 024-6637870
E-mail: info@dehue.nl
Internet: www.dehue.nl

Al 25 jaar het betaalbare adres voor uw boekhouding, jaarrekening, salarisadministratie, belastingaangifte, toeslagen, budgetbeheer en overige financiële aangelegenheden.

Fysiotherapie Dukenburg

Met o.a. specialisaties in:

- Bekkenfysiotherapie (volwassenen en kinderen)
- Psychosomatische fysiotherapie
- Manuele therapie
- Oncologische fysiotherapie
- Geriatrische fysiotherapie
- Sportfysiotherapie
- Oedeemtherapie
- Medische fitness
- Echografie
- Orofaciale therapie
- Handtherapie
- Parkinson
- Claudicatio Intermittens
- EPTE

Aldenhof 70-03 • 6537 DZ Nijmegen • 024 3441756
Weezenhof 55-16 • 6536 EE Nijmegen • 024 3430505
Meijhorst 60-02 • 6537 KT Nijmegen
www.fysiotherapiedukenburg.nl • info@fysiotherapiedukenburg.nl

'LOS GEBIT NIET MEER VAN DEZE TIJD'

- gratis en vrijblijvend advies
- voor klikgebit
- voor reparaties
- vergoeding zorgverzekeraar

Implantaten kunnen dé oplossing zijn!

BEL: 024 34 309 86

**TANDPROTHETISCHE PRAKTIJK
DUKENBURG**

Aldenhof 70-02 • Nijmegen • 024 - 343 09 86
HKZ-gecertificeerd • www.jouwgebit.nl

Tandprotheticus Peter Marsman

Lid organisatie van
NederlandseTandprotheticici

Colofon

De Dukenburger is een onafhankelijk blad voor het stadsdeel Dukenburg.

Het verschijnt negen keer per jaar en wordt gratis verspreid.

De Dukenburger is mede mogelijk gemaakt door de gemeente. Er is een bijdrage verkregen uit het budget wijkactiviteiten/bewonersinitiatieven van de gemeente Nijmegen.

Adres

Zwanenveld 63-55, 6538 RP Nijmegen
Telefoon: 06 54 645 175
E-mail: info@dedukenburger.nl
Internet: www.dedukenburger.nl
Twitter: @dukenburger

Redactie

René van Berlo (hoofdredacteur)
Toine van Bergen
Toon Kerssemakers
Janwillem Kotten
Peter van Kraaij
Hette Morriën
Peter Saras
Theo Vermeer

Foto's

Jacqueline van den Boom (www.jvandenboom.com)
Peter Saras
Huub Luijten (www.huubluijten.nl)
Gilbert de Bruijn
Arthur de Jonge
Theo Vermeer
en anderen (zie bij de artikelen)

Vormgeving

René van Berlo

Vaste medewerkers

Jaap van der Bent
Marije Klijnsma
Guus Kroon
Joska van der Meer
Wil Rengers
Qader Shafiq
Trees Versteegen
Gon van der Werff

Stichtingsbestuur

Ton Strik (voorzitter)
Qader Shafiq (secretaris)
Günay Acuner-Kasar (penningmeester)

Drukwerk

Drukkerij Hendrix, Peer
Oplage: 12.000 stuks

Bezorging

Op alle adressen in Dukenburg met uitzondering van de adressen met een NEE-NEE-sticker
Klachten over bezorging: info@dedukenburger.nl

Volgend nummer

Kopijsluiting: vrijdag 6 augustus 2021
Verspreiding: vanaf vrijdag 20 augustus 2021

Foto voorpagina

'Balkonade' bij het zorgcentrum de Horizon in Meijhorst op vrijdag 4 juni 2021
(Foto: Jacqueline van den Boom)

INGANG

ftz FYSIOTHERAPIE TOLHUIS-ZWANENVELD

In goede handen voor o.a.:

Sportfysiotherapie, (Long)Revalidatie, Diabetes, Hart en Vaataandoeningen, Overgewicht, Revalidatie na Corona, Artroseklachten, Oedeemtherapie.

Ook in goede handen voor Taping, Dry-Needling en Leefstijl-Coaching.

Wij zijn aangesloten bij het COPD-Netwerk, Chronisch Zorgnet (Etalagebenen), Artrose-Netwerk, Leefstijlcoach-COOL.

Adressen: Zwanenveld 90-80G+H, 6538 SC NIJMEGEN
Tolhuis 33-09, 6537 NH NIJMEGEN

024-3443638

info@fysiotherapie-ftz.nl

www.fysiotherapie-ftz.nl

Ook te vinden op Facebook

Orthodontistenpraktijk Dukenburg
voor kinderen en volwassenen

Trots op je lach

♥ Persoonlijke benadering

📅 Snel een afspraak

📍 Perfecte locatie

www.orthodukenburg.nl

024 3440837

ADVOCATENKANTOOR BOS

mr. B.F.M. Bos

advocaat & belastingkundige sinds 1983

Zwanenveld 9080

6538 SC Nijmegen

024-3451144

advocatenkantoorbos@planet.nl

voor advies, bemiddeling en procederen bij:

(echt)scheidingen, huurzaken, arbeidszaken, belastingzaken,
uitkeringen, erfenissen, contracten en andere conflicten

1e gesprek (half uur) gratis

